

ΤΑ ΤΡΙΖΟΝΙΑ

Του Ανδρέα Κουκίδη

ΠΡΟΣΩΠΑ

Μάνα

Κόρη

Γαμπρός

ΣΚΗΝΙΚΟ

Η αυλή ενός αγροτικού σπιτιού. Πίσω στο κέντρο η κύρια πόρτα με παράθυρα από τη μια κι από την άλλη. Πίσω αριστερά ένα δέντρο και μπροστά η είσοδος από το δρόμο. Δεξιά πέρασμα σε εσωτερική αυλή. Πάνω από το πέρασμα είναι δεμένο ένα σκοινί, στο οποίο κρέμονται κάποια ρούχα, σεντόνια, πετσέτες, πουκάμισα κ.λ.π. Λιτά έπιπλα ανοιχτού χώρου. Ένα στρογγυλό τραπεζάκι, πάνω μια λάμπα πετρελαίου, καρέκλες, μια αναπαυτική, λίγες γλάστρες, ένα σταμνί.

Α΄ ΠΡΑΞΗ

ΜΑΝΑ *(Μπαίνει από την εσωτερική αυλή, φορώντας το νυχτικό της κι ακουμπώντας στο μπαστούνι της. Ξεκρεμάζει τα σεντόνια από το σκοινί, κάθεται και δένει το ένα με το άλλο στις άκρες.)*

ΚΟΡΗ *(Μπαίνει από το δρόμο με τον γαμπρό, κρατώντας από μία μικρή μισογεμάτη σακούλα)* Κυριελέησον, κυριελέησον, κυριελέησον...τι μου΄χεις κάνει πάλι; Δεν μπορώ να σ΄αφήσω ούτε στιγμή μόνη και να μη μου κάνεις ζημιά. Κόπηκε η μέση μου να τα πλύνω. Δεν λυπάσαι τον κόπο μου; Ποιος θα τα πλύνει πάλι; Δεν μπορώ να σταθώ στα πόδια μου από την κούραση. Από το ξημέρωμα π΄άνοιξα τα μάτια μου δεν έχω ησυχάσει ούτε λεπτό. Κι εσύ πρώτη δεν μ΄αφήνεις να ησυχάσω.

ΓΑΜΠΡΟΣ Γιατί τα ξεκρέμασες κυρά;

ΜΑΝΑ Θα τ΄απλώσω χάμω να ξαπλώσω.

ΚΟΡΗ Χάμω, στο μέσο της αυλής θ΄απλώσεις σεντόνια καθαρά για να ξαπλώσεις;

ΜΑΝΑ Εδώ στην άκρη να μην ενοχλώ κανέναν.

ΚΟΡΗ Αυτό είναι το πρόβλημα; Αν ενοχλείς ή όχι;

ΜΑΝΑ Αν λερωθούν θα στα πλύνω γω.

ΚΟΡΗ Τον εαυτό σου δεν μπορείς να πλύνεις και περιμένεις από μένα να σε πλύνω, να σε ντύσω και να σε χτενίσω. Και θα μου πλύνεις εσύ

τα σεντόνια !

MANA Σου το υπόσχομαι. Αν τα λερώσω θα σ'τα πλύνω.

KOPH Λερώθηκαν. Δεν το βλέπεις; Δεν έχουν στεγνώσει ακόμα και τα ξεκρέμασες και τ'συρες στην αυλή.

MANA Δεν τ'χω σύρει. Τα φορτώθηκα.

KOPH Κι αυτά τα σημάδια εδώ τι είναι ;

MANA Αυτά είναι από παλιά.

KOPH Την ακούς ; Άμα είναι να δικαιολογηθεί, κόβει το μυαλό της. Και ξέρει το συμφέρο της καλύτερα από κάθε άλλον.

ΓΑΜΠΡΟΣ Και το παιδί ξέρει το συμφέρο του, αλλά δύσκολα ξεχωρίζει το καλό από το κακό. *(Ο γαμπρός μπαινοβγαίνει στο σπίτι για κουτσοδούλια και μιλά κι από το παράθυρο)*

KOPH Χάθηκε ένα σακί, μια σακούλα να ξαπλώσεις πάνω; Δώσ'τα μου.

MANA 'Ασε μου τα .

KOPH Δώσ'τα μου, σου λέω.

MANA Πού να ξαπλώσω;

KOPH *(Της τα παίρνει)* Δεν μου λες... είναι ώρα τώρα να ξαπλώσεις στην αυλή; Άρχισε να πέφτει το φως. Δεν το βλέπεις ; Σε λίγο θα πας στην κάμαρά σου να κοιμηθείς .

MANA Εδώ θα κοιμηθώ απόψε.

KOPH Εδώ θα κοιμηθείς απόψε!

MANA Ναι.

KOPH Πότε ξανακοιμήθηκες εδώ βράδυ, μάνα;

MANA Δεν ξανακοιμάμαι πια στην κάμαρά μου.

ΓΑΜΠΡΟΣ Άλλο και τούτο.

KOPH Και πού θα κοιμάσαι;

MANA Εδώ.

KOPH Στην αυλή!

MANA Ναι.

KOPH Δεν φοβάσαι;

MANA Τι να φοβηθώ;

KOPH Τα ζώα. Σκυλιά... γιατί... φίδια... ποντικούς...

MANA Τα ζώα δεν είναι σαν τους ανθρώπους. Αν δεν τα πειράξεις, δεν σε πειράζουν.

KOPH Θα ξεπαγιάσεις κάτω από τ'άστρα. Μπορεί να'ναι καλοκαίρι, αλλά κάνει κρύο το βράδι.

MANA Θυμήσου πόσοι εργάτες κοιμήθηκαν σ'αυτή την αυλή.

KOPH Ήτανε νέοι και σκεπάζονταν καλά.

MANA Κι εγώ θα σκεπαστώ καλά. Πάντα τους ζήλευα, που κοιμόνταν

έξω την αυλή. Όταν ήμουνα μικρή, παρακαλούσα τη μάνα μου να μ' αφήσει να κοιμηθώ κι εγώ έστω και μια νύχτα εδώ, κάτω από τ' άστρα, μα ποτέ δεν μ' άφηκε.

ΚΟΡΗ Και θυμήθηκες τώρα, ύστερα από έναν αιώνα, να κοιμηθείς έξω στην αυλή, κάτω από τ' άστρα.

ΜΑΝΑ Τόχω καημό κόρη μου.

ΚΟΡΗ Δεν πρόκειται να σ' αφήσω να κοιμηθείς έξω στην αυλή. Θα αρρωστήσεις κι εγώ είμαι που θα τραβώ μαζί σου. Κανένας άλλος.

ΜΑΝΑ Θα σκεπαστώ καλά σου λέω.

ΓΑΜΠΡΟΣ' Αδικά τα λες. Ως το πρωί να της μιλάς, θα βρίσκει να σου λέει. Τώρα θα τη μάθεις ; Έλα κυρά να πάμε στην κάμαρά σου.

ΜΑΝΑ Εδώ θα κοιμηθώ απόψε κι εδώ θα κοιμάμαι πια για πάντα.

ΓΑΜΠΡΟΣ Χειμώνα καλοκαίρι;

ΜΑΝΑ Τώρα έχουμε καλοκαίρι. Ως το χειμώνα, αν ζούμε, έχει ο Θεός.

ΚΟΡΗ Στην κάμαρά σου θα κοιμάσαι, όπως κοιμόσουν πάντα.

ΜΑΝΑ Δεν ξανακοιμάμαι στην κάμαρά μου.

ΚΟΡΗ Δεν μου λες... τι σ' έχει πιάσει στα καλά καθούμενα;

ΜΑΝΑ Είναι μέρες τώρα που το πήρα απόφαση.

ΓΑΜΠΡΟΣ Φοβάσαι τίποτε; Συνέβη τίποτε κυρά;

ΜΑΝΑ Δεν μ' αφήνουν να κοιμηθώ.

ΓΑΜΠΡΟΣ Ποιοι δεν σ' αφήνουν;

ΜΑΝΑ Τα τριζόνια.

ΚΟΡΗ Τα τριζόνια!

ΜΑΝΑ Ναι, τα τριζόνια. Κάνουνε τόση φασαρία.

ΚΟΡΗ Πάνε μέρες που τ' ακούς;

ΜΑΝΑ Πάει καιρός.

ΚΟΡΗ Πόσος καιρός;

ΜΑΝΑ Δεν κράτησα ημερομηνία.

ΚΟΡΗ Από το χειμώνα, από την άνοιξη, ή άμα μπήκε το καλοκαίρι;

ΜΑΝΑ Τέλος της άνοιξης, αρχές του καλοκαιριού.

ΚΟΡΗ Λες ψέματα.

ΜΑΝΑ Σ' ευχαριστώ πολύ. Σ' ευχαριστώ πάρα πολύ. Δεν το περίμενα από σένα. Από την κόρη μου. Στη ζωή μου, από παιδί, δεν θυμάμαι ποτέ νάχω πει ψέμα και τώρα, γριά γυναίκα, με λες ψεύτρα. Εσύ, το παιδί μου.

ΚΟΡΗ Εγώ γιατί δεν ακούω γρύλους στην κάμαρά σου;

ΜΑΝΑ Κρίμα στην εχτίμηση που σ' έχω. Κρίμα που σε ξεχωρίζω από τις άλλες.

ΚΟΡΗ 'Ασε τα αυτά. Εγώ γιατί δεν ακούω τριζόνια στην κάμαρά σου;

ΜΑΝΑ Εσύ δεν κοιμάσαι στην κάμαρά μου.

ΚΟΡΗ Πέρασε βράδι που να μην έρθω στην κάμαρά σου; Εγώ δεν είμαι που σου βγάζω τα ρούχα και τα παπούτσια και σου φορώ το νυχτικό κάθε βράδι να ξαπλώσεις;

ΜΑΝΑ Βραδιάζει για καλά ν' αρχίσουν το τραγούδι.

ΚΟΡΗ 'Αμα ξυπνώ, όποια ώρα της νύχτας και νάναι, έρχομαι να δω τι κάνεις, μα πάλι δεν τ' ακούω.

ΓΑΜΠΡΟΣ Θα πέφτεις σε διάλειμμα.

ΚΟΡΗ Απάντα μου. Γιατί δεν τ' ακούω;

ΓΑΜΠΡΟΣ Μπορεί και νάχει δίκαιο.

ΚΟΡΗ Δεν έχει δίκαιο.

ΓΑΜΠΡΟΣ Κι όμως μπορεί να τ' ακούει.

ΚΟΡΗ Χωρίς να τ' ακούμε μείς;

ΓΑΜΠΡΟΣ 'Αμα φτάσουμε στην ηλικία της, μπορεί να τ' ακούμε κι εμείς.

ΚΟΡΗ Λες να είναι της φαντασίας της;

ΓΑΜΠΡΟΣ Δεν αποκλείεται.

ΜΑΝΑ Δεν είναι της φαντασίας μου. Δεν είμαι τρελλή.

ΓΑΜΠΡΟΣ Δεν είπαμε πως είσαι τρελλή. Στην ηλικία σου όμως, πολλοί παραπονιούνται, ότι βουίζουν τ' αφτιά τους. Κι εμείς ακόμα τ' ακούμε κάπου κάπου κι ας είμαστε παιδιά σου.

ΜΑΝΑ 'Αλλο το βούισμα που μοιάζει με τζιτζίκια κι άλλο το τραγούδι των γρύλων.

ΓΑΜΠΡΟΣ Έχεις δίκαιο.

ΜΑΝΑ Οι γρύλοι κάνουνε γάμο κάθε βράδι.

ΚΟΡΗ Κάνουνε γάμο!

ΜΑΝΑ Με βιολιά και με λαγούτα.

ΚΟΡΗ Με βιολιά και λαγούτα!

ΜΑΝΑ Ναι.

ΚΟΡΗ Οι γρύλοι!

ΜΑΝΑ Οι γρύλοι, ναι.

ΚΟΡΗ Τους βλέπεις κιόλας ή τους ακούς μονάχα;

ΜΑΝΑ Που να τους δω; Πάεις ακάλεστη στο γάμο; Αν με καλούσαν, θα πήγαινα να τους δω, να τους ευχηθώ και να τους πάρω και το δώρο μου. Τι να κάνω κι εγώ; Τους ακούω από μακριά.

ΚΟΡΗ Και τι σκοπούς παίζουνε;

ΜΑΝΑ Τι παίζουνε στους γάμους; Χορούς.

ΚΟΡΗ Χορεύουνε κιόλας;

ΜΑΝΑ Εσύ τι λες; Γίνεται γάμος χωρίς χορό;

ΚΟΡΗ Κι αντί να χαιρέσαι, παραπονιέσαι;

ΜΑΝΑ Πόσα βράδια να τους ακούω; Ποιος αντέχει να γλεντά κάθε βράδι;

ΓΑΜΠΡΟΣ Όλα μπερδεμένα τ' έχει. Τη μια έτσι και την άλλη αλλιώς.

MANA Πάρτε το απόφαση. Δεν αντέχω άλλο. Εδώ θα κοιμάμαι πια.
ΚΟΡΗ Θυμάσαι από πότε κοιμάσαι σε κεινή την κάμαρα;
MANA Από τότε που με ξεσπίτωσες.
ΚΟΡΗ Σε ξεσπίτωσα!
MANA Δεν με ξεσπίτωσες;
ΚΟΡΗ Σ'έβγαλα από το σπίτι σου με το ζόρι!
MANA Αφού δεν είχα τη δύναμη να σου χτίσω άλλο, να στεγαστείς με τον άντρα σου, άμα σε πάντρεψα, τι έπρεπε να κάνω; Να σ'αφήσω να μένεις κάτω από τα δέντρα ή σε τσαντήρι, σαν τους τσιγγάνους;
ΚΟΡΗ Μου το έδωσες λοιπόν. Δεν σε ξεσπίτωσα με το ζόρι.
MANA Είτε το ένα είτε το άλλο, το αποτέλεσμα μετρά.
ΓΑΜΠΡΟΣ Δεν μπορείς να τ'αρνηθείς.
MANA 'Όλη μου η περιουσία, από τότε που σε πάντρεψα κι εσένα , είναι η κάμαρά μου. Κι αυτή δεν μου ανήκει. Είναι ένας τίτλος με το σπίτι που πήρες. 'Όποτε αποφασίσεις με βγάζεις έξω.
ΚΟΡΗ Να που δεν χρειάστηκε να σε βγάλω. Βγήκες μόνη σου.
MANA Επειδή δεν θα κοιμάμαι τα βράδια, δεν σημαίνει ότι αποφάσισα κιόλας να σας αδειάσω τη γωνιά.
ΚΟΡΗ Αλίμονο. Το θέλει ο θεός να ξεσπιτωθείς δευτέρα φορά στη ζωή σου; 'Όμως δεν είναι αυτό το θέμα. Λες ότι μένεις σε κεινή την κάμαρα από τότε που με πάντρεψες. Εδώ και τριάντα χρόνια περίπου. Τόσα χρόνια δεν άκουες γρύλους . Τώρα γιατί ακούς;
MANA Εμένα ρωτάς;
ΚΟΡΗ Ποιον να ρωτήσω;
MANA Εκείνους που γλεντάνε.
ΚΟΡΗ Με δουλεύεις κιόλας.
MANA Εσύ με δουλεύεις , που λες ότι ακούω γλέντια που δεν γίνονται.
ΚΟΡΗ Σε ξαναρωτώ. Τριάντα χρόνια γιατί δεν άκουες κι ακούεις τώρα;
MANA 'Αντε να δούμε. Βρες το μόνη σου και να σου πω μπράβο.
ΚΟΡΗ Εγώ δεν έχω απάντηση.
MANA Ούτε συ, γιε μου, μπορείς να σκεφτείς κάτι;
ΚΟΡΗ 'Όχι, κυρά.
MANA Κι όμως είναι τόσο απλό. Τώρα μεγάλωσαν τα παιδιά τους και τα παντρεύουν.
ΚΟΡΗ Οι γρύλοι!
MANA Για τους γρύλους δεν μιλάμε τόση ώρα;
ΚΟΡΗ Τα πιστεύεις αυτά που λές ;
MANA Πράματα που βλέπω κι ακούω, γίνεται να μην τα πιστεύω;
ΓΑΜΠΡΟΣ Λες να'χει κάτι άλλο στο μυαλό της;
MANA Τι να'χει;

ΓΑΜΠΡΟΣ Μπορεί να φοβάται ξαφνικά να μένει μόνη και να θέλει να μένει κοντά μας.

ΚΟΡΗ Και θα'πλαθε αυτό το παραμύθι;

ΓΑΜΠΡΟΣ Ποιος ξέρει τι βάζει στο μυαλό της.

ΚΟΡΗ Φοβάσαι να μένεις μόνη μάνα;

ΜΑΝΑ Τι να φοβηθώ;

ΚΟΡΗ Εσύ ξέρεις.

ΜΑΝΑ Νέα δεν εφοβήθηκα και θα φοβηθώ τώρα, που καρτερώ το χάρο με λαχτάρα;

ΚΟΡΗ 'Αντε σήκω πάνω να σε πάρω σιγά σιγά στην κάμαρά σου.

ΜΑΝΑ Δεν ξανακοιμάμαι πια στην κάμαρά μου σας λέω. Πάρτε το απόφαση.

ΚΟΡΗ Αλίμονό μας . Όσο λιγοστεύουν οι μέρες της τόσο πληθαίνουν οι παραξενιές της.

ΓΑΜΠΡΟΣ 'Αντεξες τόσα χρόνια. Θ'αντέξεις ως το τέλος.

ΚΟΡΗ Υποφέρεις κι εσύ μαζί μου.

ΓΑΜΠΡΟΣ Κι εμένα μάνα μου είναι.

ΚΟΡΗ 'Εχω αρχίσει να χάνω το κουράγιο μου.

ΓΑΜΠΡΟΣ Υπομονή.

ΚΟΡΗ Σήκω να πάμε στην κάμαρά σου, γιατί είμαι πτώμα από την κούραση και με δυσκολία κρατώ τα μάτια μου ανοιχτά.

ΜΑΝΑ Δεν πάω σας λέω.

ΚΟΡΗ Θα μηνύσω στις αδερφές μου ναρθούνε δω και ξέρεις.... Αυτές δεν είναι σαν κι εμένα που δεν σου χαλώ χατήρι. Είναι άξιες να σε πάρουν χέρια-πόδια με το ζόρι.

ΜΑΝΑ Να με πάρουν με το ζόρι! Τι δικαίωμα έχουνε, για να με πάρουν με το ζόρι; Με ταΐζουν, με ποτίζουν, με πλένουν ή με ντύνουν;

ΚΟΡΗ Καλά λες. 'Ολ'αυτά...εγώ η τρελλή τα κάνω.

ΜΑΝΑ Αν με βαρεθήκατε, πετάξτε με, κόρη μου.

ΓΑΜΠΡΟΣ Ποιος είπε ότι σε βαρεθήκαμε, κυρά;

ΜΑΝΑ 'Όποιος έχει τα λογικά του, γιε μου, ακούει λίγα και καταλαβαίνει πολλά.

ΚΟΡΗ Αυτός που έχει τα λογικά του καταλαβαίνει αυτά που του λένε. Δεν του λένε άλλα και να καταλαβαίνει άλλα.

ΜΑΝΑ Τέλος πάντων. Θου κύριε φυλακήν τω στόματί μου.

ΚΟΡΗ Κατάλαβες! Βγαίνει και παραπονούμενη.

ΜΑΝΑ Είπα.... Θου κύριε φυλακήν τω στόματί μου.

ΚΟΡΗ "Όχι, να μιλήσεις.

ΓΑΜΠΡΟΣ 'Ασε την.

ΚΟΡΗ Παρά να τα σκέφτεται και να τη βασανίζουν, καλύτερα να τα λέει,

να ξέρουμε ποια είναι τα παράπονά της.
ΓΑΜΠΡΟΣΜην παίρνεις τοις μετρητοίς όσα σου λέει.
MANA Βέβαια, αλίμονο! Να παίρνουμε τοις μετρητοίς,όσα λέει η γριά!
ΓΑΜΠΡΟΣΤελικά νομίζω ότι έχει δίκαιο η Ελένη. Ό,τι πούμε το παρεξηγάς.
ΚΟΡΗ Ευτυχώς που μου βρήκες και μια φορά δίκαιο.
MANA Παρεξηγώ αυτό που λέτε !
ΓΑΜΠΡΟΣΝαι το παρεξηγάς.
MANA Ούτε το παρεξηγώ, ούτε το εξηγώ. Αυτό που λέτε, αυτό που λέει η κόρη μου δηλαδή, είναι καθαρό. Ούτε εξήγηση θέλει, ούτε παρεξήγηση σηκώνει. Μιλά μόνο του.
ΚΟΡΗ Και τι λέει;
MANA Λες ότι είσαι τρελλή που με φορτώθηκες και κάνεις για μένα όσα θάπρεπε να κάνουν και οι αδερφές σου.
ΚΟΡΗ Ψέματα είναι;
MANA Άρα σου είμαι φόρτωμα.
ΚΟΡΗ Σού είπα τέτοιο πράμα;
MANA Τώρα δα δεν το παραδέχτηκες;
ΓΑΜΠΡΟΣΕμείς δεν έχουμε κανένα παράπονο μαζί σου. Εμείς....
MANA Αυτό έλειπε! Νάχετε και παράπονο!
ΓΑΜΠΡΟΣΔεν είπα ότι έχουμε παράπονο.
MANA Άκουσα τι είπες. Δεν είμαι κουφή.
ΓΑΜΠΡΟΣΕμείς, θέλω να πω, είμαστε ευχαριστημένοι μαζί σου....
MANA Γιατι νάχετε παράπονο; Που σας άφησα σπιτία και περιουσίες, να ζείτε πλούσια σαν αγάδες;
ΚΟΡΗ Όπως τα κληρονόμησες εσύ από τους γονιούς σου τα κληρονομήσαμε κι εμείς από σένα. Ξέρεις κανέναν που να τα πήρε μαζί του;
MANA Κανένας δεν τα πήρε μαζί του, μα είναι πολλοί που τα πούλησαν και τα΄φαγαν. Και τα παιδιά τους ξενοδουλεύουν και δυστυχούν. Κι εγώ είχα ανάγκη να τα πουλήσω. Κι εσύ το ξέρεις καλύτερα από κάθε άλλον.
ΚΟΡΗ Μην αρχίσεις πάλι την ίδια ιστορία. Δεν περνά μέρα που να μην την ακούσω.
MANA Βέβαια, μόνο αυτό που σε συμφέρει θες να ακούς. Μα εγώ θα το πω κι αν θέλεις άκουε, αν μη θέλεις κλείσε τ΄αφτιά σου.
ΚΟΡΗ Θα σηκωθώ να φύγω.
MANA Φύγε. Όταν πέθανε ο πατέρας σας, είσασταν κι οι τρεις στο δημοτικό. Η μεγάλη στην τελευταία τάξη, η μεσαία στην τρίτη κι εσύ στην πρώτη. Δεν είχα το δικαίωμα, μια γυναίκα μόνη μου, να πουλήσω περιουσία, για να τελειώσετε το σχολείο; Γιατί δεν το έκανα;
ΚΟΡΗ Ας τόκανες; Ποιος σε κρατούσε;

MANA Δεν είχα δικαίωμα να σας βγάλω από το σχολείο, σαν κάνανε κι άλλοι, για να με βοηθάτε στις δουλειές, παρά κι αγωνιζόμουνα μόνη, χειμώνες καλοκαίρια, για να μη σας λείψει τίποτε; Για να τα βρείτε όλα έτοιμα κι ας μην τα εχτιμάτε. Εγώ να κάνω και τις δουλειές του άντρα και της γυναίκας...

ΚΟΡΗ Φτάνει...

MANA Και να σπύρω και να θερίσω και να αλωνέψω...

ΚΟΡΗ Εμείς δεν βοηθούσαμε;

MANA Και να ζυμώσω και να πλύνω και να μαγειρέψω και να σφουγγαρίσω.

ΚΟΡΗ Εμείς δεν βοηθούσαμε;

MANA Βοηθούσατε σαν καθόσασταν στο σχολείο;

ΚΟΡΗ Καθόμασταν!

MANA Δεν καθόσασταν;

ΚΟΡΗ Αφού ένιωθες τόσο αδικημένη που καθόμασταν, ας παράγγελλες στο δάσκαλο να μας έχει όρθιες.

MANA Ενώ εγώ, μέσα στον ήλιο, μέσα στον άνεμο, μέσα στη βροχή!

ΚΟΡΗ Φτου κι απ'την αρχή.

MANA Εμένα δεν με γέννησε μάνα. Κατσίκια με γέννησε.

ΚΟΡΗ Αν σε γεννούσε κατσίκια, θα σε αρμέγαμε.

MANA Από τότε που γεννηθήκατε με αρμέγετε.

ΚΟΡΗ Ακόμα και τώρα σε αρμέγουμε!

MANA Τι έχει μείνει πάνω μου τώρα για να αρμέξετε; Στράγγισα. Ήταν επόμενο. Από τότε που θυμάμαι δουλεύω. Δουλεύω από τότε που μπόρεσα να σηκώνω τη σκούπα, τη τσάπα, το φτυάρι. Για μένα δεν είχε σχολείο, παρά μόνο δουλειά. Κι ας είχα και πατέρα εγώ!

ΚΟΡΗ Εσύ δεν μας έχεις πει ότι σε στείλανε στο σχολείο, αλλά δεν έπαιρνες τα γράμματα και γι αυτό σε βγάλανε;

MANA Είπα εγώ τέτοιο πράμα;

ΚΟΡΗ Ακούς ; Μόνο αυτά που τη σφέρουν θυμάται.

ΓΑΜΠΡΟΣ' Αστηνε ...

MANA Πρόσεξε γιατί έχει θεό εκεί ψηλά κι ακούει που λες ψέματα.

ΚΟΡΗ Λέω ψέματα!

MANA Ναι, λες ψέματα.

ΚΟΡΗ Εντάξει, μάνα. Ζητώ συγγνώμη. Είπα ψέματα. Ό,τι είπα το 'χω βγάλει απ'την κοιλιά μου. Δεν σε βγάλανε από το σχολείο, γιατί δεν έπαιρνες τα γράμματα. Σε βγάλανε, γιατί σε ήθελαν να δουλεύεις.

MANA Πως να με βγάλουν από το σχολείο, αφού δεν με στείλανε στο σχολείο;

ΚΟΡΗ Δεν σε στείλανε καθόλου δηλαδή!

MANA Πόσες φορές το έχω πει;

KOPH Να το θυμάσαι. Πέρασέ το σ'αφτί σου σκουλαρίκι. Αύριο να μη μας λες άλλα αντ' άλλων.

MANA Εγώ θυμάμαι τι λέω. 'Αλλοι τα ξεχνάνε.

KOPH Καλά καλά... Λέγε τώρα τι θέλεις.

MANA Τίποτα δεν θέλω.

KOPH Σου κακοφάνηκε;

MANA Γιατί να μου κακοφανεί; Πρώτη φορά τ'ακούω όλα αυτά;

KOPH Πες μου τότε τι θέλεις.

MANA Δεν θέλω τίποτα σου λέω.

KOPH Είναι ώρα να ξαπλώσεις να κοιμηθείς.

MANA Εεε και;

KOPH Δεν θέλεις να σε πάρω στο μέρος;

MANA Πάω μόνη μου.

KOPH Πήγαινε. Ξεκίνα.

MANA 'Αμα θέλω θα πάω.

ΓΑΜΠΡΟΣ Πρέπει να σε ετοιμάσει, κυρά, να κοιμηθείς. 'Έχει κι αυτή να κάνει τις δουλειές της.

MANA Ας τις κάνει.

KOPH Σήκω πάνω να σε πάρω στην κάμαρά σου.

MANA Δεν πάω σου λέω στην κάμαρά μου απόψε. Εδώ θα κοιμηθώ κι εδώ θα κοιμάμαι πια.

KOPH Θα θυμώσω.

MANA Αν θυμώσεις, να πεις ξύδι να σου περάσει.

KOPH Οουουουφφφφ...τι να κάνω τώρα;

MANA Πιάσε βέργα να με δείρεις.

ΓΑΜΠΡΟΣ Αφού θέλει να κοιμηθεί εδώ, ας κοιμηθεί.

KOPH Θα τη δαγκώσουν, θα τη φάνε τα σκυλιά. Και δεν είναι αυτήν, ειν'εμάς που θα κατακρίνει ο κόσμος.

MANA Είδες κύριε !

ΓΑΜΠΡΟΣ Τι να δω κυρά;

MANA Τι γυναίκα σου'χω δώσει! Δεν ανησυχεί αν θα με φάνε τα σκυλιά, αλλά τι θα πει ο κόσμος.

KOPH Αν, ό μη γένοιτο, σε δαγκώσει ένα σκυλί, ποιον θα κατακρίνουν;

MANA Εσάς κόρη μου θα κατακρίνουν. Εσάς!

KOPH Πάλι παραπονούμενη.

MANA Κοίτα...τα λόγια είναι περιττά. Αδειάστε μου τη γωνιά, γιατί θέλω να κοιμηθώ.

ΓΑΜΠΡΟΣ Αφού δεν μένεις στην κάμαρά σου, έλα τουλάχιστον να σε πάρουμε μέσα κυρά, να κοιμηθείς στην κάμαρά μας.

MANA Τόσα χρόνια δεν μπήκα ανάμεσα σ'αντρόγυνο. Να μπω τώρα;

ΓΑΜΠΡΟΣ Δεν είμαστε δα και νιόπαντροι. Πενηνταρίσαμε. Έχουμε παιδιά κι εγγόνια.

MANA 'Όχι όχι...όσο ζω θα κρατάω τις αρχές μου.

ΚΟΡΗ Δεν πειράζει. Απόψε κάνουμε αποχή.

MANA Από τι;

ΚΟΡΗ Του γυρίζω πλάτη.

MANA Και να γίνω γω η αιτία;

ΚΟΡΗ Κατάλαβες ; Νομίζει ότι κάθε βράδι χορεύουμε τον Ησαΐα.

ΓΑΜΠΡΟΣ Πού να ξέρει; Χήρεψε πριν τα τριάντα της .

ΚΟΡΗ Μπορεί να νομίζει ότι αν ζούσε ο μακαρίτης θάταν ακόμα ζευγαράκι...όλο φιλιά και χάδια.

MANA Τι σας έφταιξε ο μακαρίτης και τον πιάνετε στο στόμα σας;

ΓΑΜΠΡΟΣ Αν ζούσε, λέμε, θα σε φρόντιζε καλύτερα .

MANA Ρωτάς, αν θα με φρόντιζε;

ΓΑΜΠΡΟΣ Είναι σίγουρο.

MANA Μμμμμμ...σπάνια να μην τον δω στον ύπνο μου.

ΚΟΡΗ Τι ήθελες τώρα ν'ανοίξεις αυτή την κουβέντα. Εδώ θα μας αφήσει απόψε.

MANA Συνήθως τον βλέπω, όπως τον είδα για πρώτη φορά.

ΚΟΡΗ Πάω να κάνω κανένα κουτσοδούλι (*Πάει μέσα*)

ΓΑΜΠΡΟΣ Αμ... εγώ θα κάτσω εδώ; (*Φεύγει από δεξιά*)

MANA Είχε έρθει από το χωριό του στο γάμο της Αντιγόνης του Κωστή. Για μένα είχε έρθει, μα δεν το ήξερα. Του είχανε μιλήσει για μένα κι ήθελε να με δει πριν πάρει την απόφαση να'ρθει στο σπίτι μου. Καθόταν ακριβώς απέναντί μου. Είχε διαλέξει σίγουρα τη θέση. Πρώτη φορά τον έβλεπα. Μου φάνηκε λίγο χλωμός και τα μάτια του θλιμένα. Που είστε; Με ακούτε;

ΚΟΡΗ (*Από το παράθυρο*) Ναι, ναι..σε ακούμε.

MANA Φορούσε ένα σακάκι άσπρο και μια γραβάτα κόκκινη, που τονίζανε τη χλωμάδα του. Αλλά του πήγαιναν πολύ. Σκέφτηκα όμως ότι ήταν ντελικάτος και δύσκολα θα τ'άβγαζε πέρα με τη γη. Κι εκεί που πέρασε η ιδέα απ'το μυαλό μου, τον είδα να σηκώνεται για να χορέψει. Έβγαλε το σακάκι του και το κρέμασε στην καρέκλα του. Και δεν πίστευα στα μάτια μου. Στριφογύριζε σαν σβούρα και χοροπηδούσε. Και τραγουδούσε. Κι άλλοι βαρούσανε παλαμάκια, άλλοι θαυμάζανε κι άλλοι ζηλεύανε. Κι εκείνος μου' ριχνε κλεφτές ματιές, που όμως ακόμα είχανε μια θλίψη. Την ίδια θλίψη που είχανε τα μάτια του, όταν του τ'άκλεινα για τελευταία φορά. Αγάπη μου, αγάπη μου, αγάπη μου. Γιατί δεν έζησες να σε χαρώ ακόμα. Ποιος ζήλεψε την τόση αγάπη που σου

είχα; Ποια κακιά μάγισσα σε πήρε από κοντά μου; Έιιιι μ'ακούτε; Έιιιιι...

ΚΟΡΗ (Από το παράθυρο) Σ'ακούμε, σ'ακούμε.

ΜΑΝΑ 'Όσο ζείτε να χαίρεστε ο ένας τον άλλον. Μη σπαταλιέστε με τα μικρά και τα ανώφελα. Δεν ξέρετε τι χάνετε. Μόνο η αγάπη και η πίστη δίνουνε χαρά. Ρωτήστε εμένα που ξέρω. Που είχα τη χαρά μου και την έχασα. Που είσαι χαρά μου; Που είσαι αγάπη μου; Χαρά μου... αγάπη μου... χαρά μου... αγάπη μου χαρά μου... χαρά μου... (Σαν να την παίρνει ο ύπνος)

ΚΟΡΗ (Βγαίνει από μέσα) Δόξα σοι ο θεός. Αποκοιμήθηκε. Αντώνηρη, εεε Αντώνηρηρη.

ΓΑΜΠΡΟΣ(Μπαίνει από δεξιά) Αποκοιμήθηκε;

ΚΟΡΗ 'Έλα. Βοήθησε με να την πάρουμε μέσα. (Πάνε να τη σηκώσουν)

ΜΑΝΑ Τι κάνετε;

ΓΑΜΠΡΟΣΣήκω, να πάμε μέσα.

ΜΑΝΑ Εδώ θα μείνω.

ΚΟΡΗ Θα ξεπαγιάσεις.

ΜΑΝΑ Εδώ θα μείνω απόψε.

ΚΟΡΗ Ξάπλωσε . Κοιμήσου. Ποιος σε κρατεί; Να δω πόσο θ'αντέξεις να κοιμάσαι πάνω στο χώμα, πάνω στη γη!

ΜΑΝΑ Δεν έχει καλύτερο ύπνο από τον ύπνο της γης.

ΚΟΡΗ Στη θεωρία ναι.

ΜΑΝΑ Από τη γη ήρθαμε και στη γη θα πάμε.

ΚΟΡΗ Αυτό είναι σίγουρο. Κι αν επιμείνεις να κοιμηθείς εδώ, μπορεί να επαληθεύεις σύντομα τη γραφή. Μπορεί η γη να γίνει απόψε κιόλας η μόνιμή σου κατοικία.

ΜΑΝΑ Κι εγώ σου λέω ότι καλύτερο ύπνο από τη στρωματσάδα δεν έχει.

ΚΟΡΗ Να κάνεις μια εκστρατεία. Να πείσεις τον κόσμο να βγάλει τα κρεβάτια έξω, να τα κάψει και να κοιμάται χάρω.

ΜΑΝΑ Και να το κάνω, ποιος θα μ'ακούσει εμένα τώρα γριά γυναίκα;

ΚΟΡΗ 'Αμα βγεις και το φωνάξεις θα σ'ακούσουν. Κι όχι μόνο θα σ'ακούσουν. Θα το γράψουν και τα φύλλα και θα το μάθει και θα σε μάθει όλος ο κόσμος.

ΜΑΝΑ Το κακό με τους γέρους και τις γριές ξέρεις ποιο είναι; Νομίζετε όλοι εσείς ότι είμαστε τρελλοί. Κι αν όχι τρελλοί, ότι δεν καταλαβαίνουμε. 'Η τουλάχιστον ότι λίγα καταλαβαίνουμε. Κρυφομιλάτε και κρυφογελάτε για μας πίσω από την πλάτη μας κι ακόμα χειρότερα και μπροστά στα μάτια μας πολλές φορές, λες και είμαστε τυφλοί ή κουφοί. Πού να ξέρετε ότι σας παίρνουμε στη βρύση και σας φέρνουμε διψασμένους. Αλλά τι να πούμε. Κρύβουμε. Σιωπούμε. Να περάσουμε. Εμείς οι γέροι, βλέπεις,

έχουμε κατάρα να μη σκεφτόμαστε μόνο τον εαυτό μας, αλλά να νοιαζόμαστε και για τους άλλους. Τι λέω! Πρώτα για τους άλλους νοιαζόμαστε κι ύστερα για μας. Αν νοιαζόμαστε καθόλου για μας.

KOPH Εσύ δεν νοιάζεσαι για τον εαυτό σου!

MANA Καθόλου.

KOPH Η μόνη σου έννοια μόλις ξυπνήσεις το πρωί είναι τι θα φας, τι θα πεις και σε ποια σκιά θα κάτσεις.

MANA Η καθημερινή μου έννοια ξέρεις ποια είναι; Πότε θα με πάρει ο θεός να ησυχάσω.

KOPH Κι άμα σε πάρει ο θεός, πώς θα ζήσουμε, χωρίς να σ' έχουμε κοντά μας να μας νοιάζεσαι;

MANA Άμα με χάσετε, θα καταλάβετε.

KOPH Τις έννοιες σου τι να τις κάνω; Σήκω πάνω να βοηθήσεις κι εσύ λίγο με τον τρόπο σου και οι έννοιες ούτε χέρια έχουν, ούτε πόδια. Ούτε και στόμα να μου φουθήσουν τουλάχιστον στα μάτια.

MANA Τον καιρό που μπορούσα βοηθούσα με το παραπάνω.

KOPH Ούτε να μου μαγειρέψεις σου ζητώ τώρα, ούτε να μου πλύνεις, ούτε να μου σιδερώσεις. Να σηκωθείς να πας στην κάμαρά σου. Αυτό θέλω. Τίποτε άλλο. Αυτή είναι η καλύτερη βοήθεια που θα μου προσφέρεις.

MANA Να πας εσύ στην κάμαρά μου. Να κοιμηθείς με τα τριζόνια που ξεφαντώνουν. Και να ξυπνήσεις μ' ένα κεφάλι σαν καζάνι.

KOPH Η καλύτερη... η μόνη βοήθεια που θέλω από σένα εδώ και πολλόν καιρό μία είναι και τη ξέρεις. Να μην κάνεις γινάτια. Να μου ακούεις. Γιατί κουράστηκα κι εγώ. Δεν αντέχω άλλο τις παραξενιές.

MANA Κάνω γινάτια.

KOPH Ναι, κάνεις γινάτια. Δεν ξέρω τι σε πιάνει κάθε τόσο!

MANA Να τη βοηθήσω λέει και δεν ντρέπεται.

ΓΑΜΠΡΟΣ Άλλο σου λέει, κυρά.

KOPH Δεν θέλει να καταλάβει.

MANA Τη βοήθεια που είχες από μένα, καμιά άλλη δεν την είχε.

KOPH Μην αρχίσεις πάλι.

MANA Ούτε αυτές που ξέρουμε, ούτε κι εκείνες που δεν ξέρουμε.

KOPH Μην αρχίσεις πάλι σου λέω.

MANA Ποιος σου μεγάλωσε πέντε παιδιά; Πέντε παιδιά!

ΓΑΜΠΡΟΣ Το ξέρουμε και το εχτιμάμε, κυρά.

KOPH Μην της απαντάς. Θα ξημερωθούμε κι ακόμα θα λέει.

MANA Εσείς φεύγατε για το χωράφι και μόνο το χωράφι ήταν η έννοια σας. Μα ποτέ δεν ρωτήσατε πώς τα βγαζα εγώ μόνη μου πέρα με πέντε παιδιά στο σπίτι. Παρά μόνο είχατε και παράπονο.

ΓΑΜΠΡΟΣΠοτέ δεν παραπονεθήκαμε κυρά.
ΚΟΡΗ 'Ασ'τηνε σου λέω.
ΜΑΝΑ Πάντα παραπονιόταν η γυναίκα σου.
ΚΟΡΗ Παραπονιόμουν!
ΜΑΝΑ Ναι, παραπονιόσουν. Για τα πιο ασήμαντα πράγματα. Πότε γιατί σπάσανε το ένα και πότε το άλλο. Ξέρεις παιδιά που να μην κάνουν ζημιές ;
ΚΟΡΗ Θεέ μου, δώσ'μου υπομονή.
ΜΑΝΑ Το ότι δεν χτυπήσανε, δεν έσπασαν κανένα πόδι, κανένα χέρι, κανένα κεφάλι, ήταν τυχαίο.
ΚΟΡΗ Το κεφάλι μου να χτυπήσω στον τοίχο να σπάσει, να ησυχάσω.
ΜΑΝΑ Το ότι μου έδωσες βρέφη και σου έδωσα άντρες και γυναίκες έτοιμους για παντρεία ήτανε μόνο θέλημα θεού.
ΚΟΡΗ 'Οχι. 'Ητανε θέλημα δικό σου.
ΜΑΝΑ Και νάχω και τις αδερφές σου να παραπονιούνται ότι τους δικούς σου μόνο φρόντιζα.
ΚΟΡΗ Κοντά μου έμενες...ποιούς θα φρόντιζες;
ΜΑΝΑ Μα έλα που δεν καταλαβαίνουν !
ΓΑΜΠΡΟΣΑκόμα παραπονιούνται, κυρά;
ΜΑΝΑ Κάθε φορά που θα τις δω.
ΚΟΡΗ Αν έχουνε μούτρα, μπροστά μου να παραπονεθούν και να δεις πως τις στολίζω εγώ.
ΜΑΝΑ 'Όσοι παραπονιούνται, ξέρουν που το κάνουν. Σε κείνους που σιωπούν, σε κείνους που αντέχουν.
ΚΟΡΗ (Πάυση)' Αντε, μια και τ'αποφάσισες, ξάπλωσε . Τι περιμένεις ;
ΜΑΝΑ Κατάλαβα!
ΚΟΡΗ Τι κατάλαβες;
ΜΑΝΑ Κάλλιο γέρος κοιμισμένος παρά γέρος ξυπνητός.
ΓΑΜΠΡΟΣΥπάρχει και χειρότερο.
ΜΑΝΑ Ποιο είναι το χειρότερο ;
ΓΑΜΠΡΟΣΕίτε κοιμισμένος είτε ξυπνητός να μην κάνει διαφορά.
ΜΑΝΑ Ο θεός να μη μ'αφήσει να καταντήσω έτσι.
ΚΟΡΗ Εσύ, αφού δεν θα καταλαβαίνεις, τι έχεις να φοβηθείς ; Εμείς θα τραβάμε πάλι.
ΜΑΝΑ Πάλι!
ΚΟΡΗ Εεεε πάλι.
ΜΑΝΑ Τραβάς και τώρα δηλαδή μαζί μου.
ΚΟΡΗ Εσύ τι λες;
ΜΑΝΑ Εσύ τι λες!
ΚΟΡΗ Πήγαινε στην κάμαρά σου.

MANA Δεν πάω.
 ΚΟΡΗ Εάπλωσε τότε δω να κοιμηθείς.
 MANA Δεν νυστάζω.
 ΚΟΡΗ Τραβώ ή δεν τραβώ;
 MANA Καλύτερα να μη μιλήσω.
 ΚΟΡΗ Τι να πεις;
 MANA Το θεωρείτε φυσικό να με βάζετε να κοιμάμαι κάθε βράδι πριν τις κότες. Κι εσείς να κάθεστε έξω στην αυλή. Και να καλείτε και γειτόνους. Και να κουβεντιάζετε κάτω από τ'άστρα μέχρι να σας πέσουν τα βλέφαρα από τον ύπνο.Κι εγώ να κάνω παρέα με τα τριζόνια και να σιωπώ. Να σιωπώ, γιατί νιώθω ότι σας γίνομαι βάρος. Κι επειδή σιωπώ θα νομίζετε ότι μου κάνετε και χατήρι, που με βάζετε στο κρεβάτι νωρίς.
 ΚΟΡΗ Πρώτη φορά βλέπω γυναίκα τόσο σιωπηλή!
 MANA Ψέματα λέω;
 ΚΟΡΗ Αν η σιωπή είναι χρυσός ,η δική σου είναι ντενεκές που κουδουνίζει.
 MANA Σ' ευχαριστώ πολύ.
 ΚΟΡΗ Παρακαλώ.
 MANA Δεν θα ξαναμιλήσω.
 ΚΟΡΗ *(Κάνει το σταυρό της και κοιτά ψηλά)* Ο θεός να σε φωτίσει. Ο θεός να κάνει το θαύμα του.
 MANA Να κάνει το θαύμα του να βουβαθώ!
 ΚΟΡΗ Είπες ότι δεν θα ξαναμιλήσεις!
 MANA Σε σένα δεν θα ξαναμιλήσω.
 ΚΟΡΗ Και σε ποιον μιλάς τώρα;
 MANA Στο γαμπρό μου.Τι μου φταίει ο άντρας σου, για να μην του μιλώ;
 ΚΟΡΗ Εντάξει. Φεύγω εγώ κι όρεξη νά'χει να σ' ακούει.*(Πάει μέσα)*
 MANA Στο καλό και γράφε μας. Βοήθησε με, γιε μου, να ξαπλώσω.
 ΓΑΜΠΡΟΣΝα σε βοηθήσω .
 MANA Λέω να βάλω το μισό σεντόνι από κάτω και με τ' άλλο μισό να σκεπαστώ.
 ΓΑΜΠΡΟΣΔεν γίνεται να κοιμηθείς πάνω στο σεντόνι. Θα ξεραθείς όλο το βράδι.
 MANA Να ξεραθώ λες! Νιώθω αν έχω κόκκαλα ή κλειδώσεις; Ο βρεγμένος δεν φοβάται τη βροχή.
 ΓΑΜΠΡΟΣΝα σου φέρω ένα πάπλωμα να βάλεις από κάτω ή μια κουβέρτα.
 MANA Δεν τα θέλω.
 ΓΑΜΠΡΟΣΔεν γίνεται.
 MANA Δεν θέλω σου λέω.
 ΓΑΜΠΡΟΣΝα σου φέρω τουλάχιστον ένα μαξιλάρι.
 MANA Βάζω το χέρι μου για μαξιλάρι. Να μη βάλω στον κόπο την κόρη μου να το πλύνει.

KOPH (Από το παράθυρο) Το σεντόνι δεν το βλέπεις, που τόκανες σαν τα μούτρα σου και λυπάσαι τον κόπο μου για το μαξιλάρι.

MANA Δεν μίλησα σε σένα.(Ξαπλώνει) Ωχ... κατάφατσα με τον ουρανό. Μόνο στην αυλή μας φαίνονται τόσο λαμπερά τ'αστέρια. Ποτέ δεν μπόρεσα να καταλάβω το γιατί. Κι ακόμα δεν βγήκανε όλα. Δεν ξέρουμε τι χάνουμε, που κοιμόμαστε σε κλειστά δωμάτια. Εδώ θα βγάλω το καλοκαίρι. Μέσα θα μπω, όταν θ' αρχίσουν οι βροχές. Δεν θα κοιμηθώ απόψε. Θα μείνω ξύπνια, μέχρι να βγει και τ'άστρο της αυγής. Θέλω προτού χαράξει να δω τ'άστρα να λαμπιρίζουν πίσω από την καταχνιά. Πόσα χρόνια πάνε να τα δω! Ήταν τότε που ξυπνούσα απ'τα χαράματα, για να τα προλάβω όλα κι ας μην το ξέρουν οι κόρες μου. Τώρα, αλίμονο, τίποτε δεν με βιάζει.

ΓΑΜΠΡΟΣΘάπρεπε να χαιρέσαι που τώρα δεν έχεις έννοιες.

MANA Χωρίς έννοιες δεν διαφέρεις απ'τον νεκρό. Έλα, γιε μου. Έλα νάχεις την ευχή μου. Φέρε μια καρέκλα και γύρε την εδώ πίσω μου. Λέω να μισοξαπλώσω να κοιτάζω μια τον ουρανό και μια τη γη.

KOPH (Έρχεται από μέσα με ένα πάπλωμα μια κουβέρτα κι ένα μαξιλάρι) Σήκω πάνω. Σήκω πάνω είπα.

MANA Σε μένα μιλάς ;

KOPH Όχι, στη γειτόνισσα.

MANA Καλά κάνεις.

KOPH Σήκω πάνω, είπα.

MANA Άσε με ήσυχη.

KOPH Σήκω να στρώσω να ξαπλώσεις, γιατί σε μένα αύριο θα κλαις τα πλευρά σου και τα κόκκαλά σου.

MANA Λυπήθηκες το σεντόνι. Το πάπλωμα δεν το λυπάσαι;

KOPH Τι να κάνω, μια κι απόψε σήκωσες παντιέρα;

MANA Να μ'αφήσεις ήσυχη. Δεν σ'έχω ανάγκη.

KOPH Σήκωσέ την.

ΓΑΜΠΡΟΣΜε το ζόρι;

KOPH Με το ζόρι.

ΓΑΜΠΡΟΣΔεν γίνεται.

KOPH Κράτα το πάπλωμα να τη σηκώσω εγώ.

ΓΑΜΠΡΟΣΘα μας ακούσει η γειτονιά.

KOPH Δεν είναι η πρώτη φορά. Κράτα, σου λέω.

ΓΑΜΠΡΟΣΈλα, κυρά. Έλα σήκω. Τι να κάνουμε. Ξέρεις το γινάτι της κόρης σου.

MANA Ααχ, γιε μου, γιε μου...τι σου επιφύλασσε κι εσένα η μοίρα. Στο πηγάδι να σου πει να πας να πέσεις, δεν μπορείς να της αρνηθείς.

ΓΑΜΠΡΟΣΤι να κάνουμε. Θα περάσουμε.

MANA Θα περάσουμε.

KOPH Έλα σήκω. Σήκω σιγά σιγά.
MANA Τι να κάνω. Ντρέπομαι να στήνω πόδι. Θα μας ακούσουν. Έχω πρόσωπο εγώ. Έχω όνομα στη γειτονιά. Δεν είμαι σαν μερικούς μερικούς .
ΓΑΜΠΡΟΣ Έλα, κάθισε στην καρέκλα, μέχρι να στρώσει.
KOPH Τι να στρώσω; Να...απλώνω το πάπλωμα να ξαπλώσει πάνω. Δεν θα στρώσω νυφικό κρεβάτι.
MANA Νυφικό να στρώσεις. Να ξαπλώσω με το χάρο αγκαλιά να ησυχάσω.
KOPH Αν του κλάψεις και λίγο, μπορεί να μας λυπηθεί και να σ' ακούσει.
MANA Την ακούς;
ΓΑΜΠΡΟΣ Μην την πιστεύεις. Το ξέρεις ότι σ' αγαπά.
MANA Όταν με είχε ανάγκη, μ' αγαπούσε.
ΓΑΜΠΡΟΣ Δεν έχεις δίκαιο και το ξέρεις.
KOPH Αυτή μόνο το συμφέρο της ξέρει πια. Κατάλαβέ το. Το συμφέρο της και τη βολή της.
MANA Να μη σ' αφήσει κόρη μου ο θεός να φτάσεις στην κατάσταση μου. Να εξαρτάσαι από τους άλλους.
KOPH Μακάρι να' ναι τα επουράνια ανοιχτά και να σ' ακούσει. Άντε, ξάπλωσε κι όνειρα γλυκά.
MANA Ζεσταίνομαι. Δεν θέλω κουβέρτα.
KOPH Χωρίς κουβέρτα, το σεντόνι θα γίνει μούσκεμα από την υγρασία.
MANA Την αυγή που κάνει υγρασία θα σκεπαστώ. Ξύπνια θα είμαι.
KOPH Εγώ σε βλέπω να ροχαλίζεις από τώρα. Σκεπάσου.
MANA Δεν τη θέλω.
KOPH Εγώ θα σε σκεπάσω.
ΓΑΜΠΡΟΣ Μην επιμένεις.
KOPH Να σκεπαστεί.
ΓΑΜΠΡΟΣ Όλο και σηκώνομαστε το βράδι. Θα τη δούμε.
KOPH Δεν θα γίνει το δικό της. *(Τη σκεπάζει)*
MANA Δεν θέλω κουβέρτα σου λέω. Μου φέρνει λιγοψυχιά. *(Κλωτσά την κουβέρτα)*
KOPH Σου φέρνει λιγοψυχιά η κουβέρτα.
MANA Ναι.
KOPH Είναι τα δυο πιάτα φασόλια π' άδειασες το απόγευμα, που σου φέρνουν λιγοψυχιά.
MANA Κόψε μου και το φαϊ.
KOPH Θεέ μου, δώσ' μου υπομονή.
ΓΑΜΠΡΟΣ Άσ' τηνε σου λέω. Θα την σκεπάσω εγώ.
KOPH Άσε με μένα, που ξέρω τη γλώσσα της. *(Πάυση)* Δεν ντρέπεσαι να' ρχεται ο γαμπρός σου να σε σκεπάζει μέσα στη νύχτα;

MANA Γιατί να ντραπώ;
 ΚΟΡΗ Όλα τα κόβει το μυαλό σου, αυτό δεν το κόβει;
 MANA Δεν καταλαβαίνω τι λες.
 ΚΟΡΗ Βέβαια δεν καταλαβαίνεις. Γιατί γέρασες πια.
 MANA Θα παρακαλούσες να χεις το μυαλό μου.
 ΚΟΡΗ Σκέψου νά ρχεται ο γαμπρός σου να σε σκεπάζει κι εσύ νάσαι ξεσκεπαστη, με τα πόδια γυμνά στο φως του φεγγαριού. Γυμνά μέχρι που να φαίνεται και το βρακί σου.
 MANA *(Τραβά κάτω το νυχτικό της)* Ξύπνια θα είμαι.
 ΚΟΡΗ Κι αν τα φέρει ο διάολος να κοιμηθείς, δεν θα νιώθεις ντροπή για το υπόλοιπο της ζωής σου, αν ξυπνήσεις όταν σε σκεπάζει;
 MANA Δεν θα κοιμηθώ.
 ΚΟΡΗ Εντάξει. Κάνε καλά με τη συνείδησή σου. Καλά λένε πώς άμα γεράσει το πλάσμα δεν αισθάνεται πια ντροπή.
 MANA Για την ντροπή μου και για την τιμή μου να πλένεις το στόμα σου να μιλάς.
 ΚΟΡΗ Εγώ ό,τι είχα να πω το είπα. *(Τη σκεπάζει)* Καληνύχτα.
 MANA Καλή νύχτα θάχω, άμα με προσβάλλεις!
 ΚΟΡΗ Το τραβά η όρεξή σου.*(Πάει μέσα)*
 ΓΑΜΠΡΟΣ Καληνύχτα, κυρά.*(Πάει μέσα)*
 MANA Καληνύχτα, γιε μου. *(Μισσοσηκώνεται)* Όταν πέθανε ο άντρας μου, δεν ήμουν ούτε τριάντα χρόνων. Κι όμως δεν βρέθηκε κανένας να μου πει...“μαύρα μάτια έχεις”. Κανένας δεν τόλμησε να με κοιτάξει πονηρά στα μάτια. Και τώρα να μου λέει η κόρη μου για την τιμή μου! Αυτή είναι η πληρωμή μου, που τους έχω δώσει όνομα και πρόσωπο καθαρό στην κοινωνία. Δεν πειράζει.
 Ο θεός ξέρει. Ας μην το αναγνωρίζουν οι κόρες μου. Μια γυναίκα μόνη, νέα κι όμορφη, με τόσους πειρασμούς έξω στον κόσμο. Μακάρι να μπορούσα να κλειστώ στο σπίτι, μα πως θα ζούσαμε; Εγώ να αγκαρεύω εργάτες. Και Χριστιανούς κι Οθωμανούς .
 Εγώ να τους παζαρεύω, εγώ να τους λέω τι να κάνουν, εγώ να τους πληρώνω, εγώ να τους τραπεζώνω... και ποτέ κανένας να μην τολμήσει να με κοιτάξει πονηρά στα μάτια. Γιατί δεν έδωκα ποτέ σε κανέναν τέτοιο δικαίωμα. Γιατί πριν και πάνω από τον εαυτό μου είχα να σκεφτώ γι αυτές . Γιατί με το παράδειγμά σου είναι που ανατρέφεις τα παιδιά σου. Τα λόγια τα ακούνε βερεσέ. Δεν πειράζει. Αυτό είναι το ευχαριστώ τους. Κοίτα πως μ'έχουν! Αυτοί να κοιμούνται στα μαλακά κρεβάτια τους κι εγώ πάνω στο χώμα κάτω από τ'άστρα. Και να μη λυπούνται. Να μη σκέφτονται ότι μπορεί να ξυλιάσω ως το πρωί από την υγρασία. Με πόση αχαριστία, θεέ μου, έχεις προικίσει τους ανθρώπους! Κι αυτά τα

ΓΑΜΠΡΟΣΚι αν χάσω και κάτι, δεν χάθηκε ο κόσμος.

ΚΟΡΗ Αμ δεν σ' αφήνει να χάσεις ούτε λέξη. Νομίζει ότι τα λόγια της είναι ευαγγέλιο. Άμα καταλάβει ότι αφαιρείσαι, σε τοιγκλά για να δώσεις προσοχή. Μπας και χάσεις κάτι απ' τη σοφία της.

ΓΑΜΠΡΟΣ'Όσο αντέξω στο κάτω κάτω..

ΚΟΡΗ Ο θεός να σου δίνει κουράγιο. Καληνύχτα *(Πάει μέσα)*

ΓΑΜΠΡΟΣΚαληνύχτα. *(Ξαπλώνει σε μια αναπαυτική.)* Καληνύχτα, κυρά.

ΜΑΝΑ Ελένηηηηη...Ελένηηηηη

ΓΑΜΠΡΟΣΠήγε να κοιμηθεί. Είναι κουρασμένη.

ΜΑΝΑ Φώναξέ την.

ΓΑΜΠΡΟΣΤι τη θέλεις.

ΜΑΝΑ Να πα'να μου φέρει το πουγκί μου.

ΓΑΜΠΡΟΣΤι θα κάνεις το πουγκί σου τέτοια ώρα;

ΜΑΝΑ Κάτι θυμήθηκα.

ΓΑΜΠΡΟΣΠες μου πού τό'χεις να πα'να στο φέρω εγώ.

ΜΑΝΑ Εκεί που τό'χω πάντα.

ΓΑΜΠΡΟΣΝα πάω. *(Φεύγει από δεξιά)*

ΚΟΡΗ *(Από το παράθυρο)* Δεν τον λυπάσαι; Σκάλιζε όλη μέρα. Μόλις τα καταφέρνει να κρατά τα μάτια του ανοιχτά και να στέκει στα πόδια του. Άσε τον να κοιμηθεί να ησυχάσει .

ΜΑΝΑ Δεν τον έχω στείλει στα κάτεργα. Το πουγκί μου έχει πάει να φέρει.

ΚΟΡΗ Τι θα κάνεις το πουγκί σου μέσα στα μαύρα μεσάνυχτα;

ΜΑΝΑ Δικός μου λογαριασμός.

ΚΟΡΗ Νομίζεις ότι όλος ο κόσμος έχει στο μάτι το πουγκί σου.Λες κι είναι ο θησαυρός του Σολομώντα! Μια λίρα είναι όλη κι όλη .

ΜΑΝΑ Δεν είναι μια λίρα. Είναι διακόσια γρόσια.

ΚΟΡΗ Τι είναι η λίρα και τι τα διακόσια γρόσια;

ΜΑΝΑ Είναι είκοσι γρόσια παραπάνω. Ααχ..τα λόγια του ήταν ευαγγέλιο. Ώρα του καλή εκεί που βρίσκεται. Πάντα να κρατάς λεφτά δικά σου μου'λεγε. Να μη περιμένεις από κανένα. Ούτε κι από τα ίδια τα παιδιά σου. Κανένας δεν γυρίζει να σε δει, άμα έχεις ανάγκη.

ΚΟΡΗ Κι όλες οι ανάγκες σου ικανοποιούνται με τα διακόσια γρόσια!

ΜΑΝΑ Δόξα σοι ο θεός.

ΚΟΡΗ Τα λεφτά σου ξέρεις πόσο αξίζουν ;

ΜΑΝΑ Ξέρω καλύτερα από σένα.

ΚΟΡΗ Μόνο για ν'ανάβεις κερι στην εκκλησιά.

ΜΑΝΑ Είσαι απ' το φτηνό χωριό.

ΚΟΡΗ Άντε και να δίνεις από κανένα γρόσι κάθε Πρωτοχρονιά στα εγγόνια σου.

MANA Και Πρωτοχρονιά και Χριστούγεννα και Πάσχα... Καλά νάναι, γιατί μ'έχουν ανάγκη, είναι οι μόνες μέρες που με θυμούνται. Δεν πειράζει. Δόξα σοι ο θεός ... αντί ν'αδειάζει το πουγκί μου, γεμίζει. Οι κότες μου νάναι καλά. Κάθε μέρα πάνω ένα γρόσι από τ'αυγά.

KOPH Κότες δικές σου, που τις ταΐζουμε μεις.

MANA 'Αστ' τις να ψοφήσουν της πείνας.

KOPH Ξέρεις πόσα στοίχισε μόνο το προσκύνημα σου στον 'Αην Τάφο;

MANA Πάνε δέκα χρόνια από τότε. Ακόμα το θυμάσαι;

KOPH Βέβαια. Μόνο ό,τι σε συμφέρει θέλεις να θυμάσαι.

ΓΑΜΠΡΟΣ(Μπαίνει) 'Ελα, κυρά. (Της δίνει ένα ρούχινο πουγκί)

MANA Φχαριστώ.

ΓΑΜΠΡΟΣΔεν κοιμήθηκες;

KOPH Μ'αφήγετε να κοιμηθώ;

MANA (Ανοίγει το πουγκί και μετρά, ρίχνοντας με θόρυβο τα κέρματα)
'Ενα δύο...τρία...τέσσερα....

KOPH Αφτιά νάχεις κι όρεξη ν'ακούεις. (πάει μέσα)

MANA οχτώ, εννιά, δέκα....

Β' ΠΡΑΞΗ

MANA (Μετρά) 'Ενα δύο τρία τέσσερα πέντε έξι...εφτά (Ο γαμπρός μισοκοιμάται δίπλα της)

KOPH (Από το παράθυρο. Του φωνάζει σιγανά) Αντώνηρηη...εεε
Αντώνη...Αντώνηρη.

ΓΑΜΠΡΟΣ Ναιαιαιαι..ναιαιαιαι..

KOPH 'Ελα να κοιμηθείς στο κρεβάτι να ξεκουραστείς.

ΓΑΜΠΡΟΣ'Ασε με. Καλά είμαι.

KOPH Δεν σ'ενοχλεί το κουδούνισμα;

ΓΑΜΠΡΟΣΤο συνήθισα. Με νανουρίζει.

MANA Εεεε σιωπάτε κι έχασα τη σούμα. Φτου κι απ'την αρχή. 'Ενα δύο τρία τέσσερα...

KOPH Πόσες φορές τα μέτρησες ως τώρα;

MANA Οχτώ, εννιά, δέκα, έντεκα...

KOPH Πόσες φορές τα μέτρησες ως τώρα;

MANA Δεκατέσσερα, δεκαπέντε, δεκαέξι, δεκαεφτά...

KOPH Να σου πω εγώ, που σαν να τα μετράς πάνω στο κεφάλι μου. Ντιν...ντιν...ντιν... ντιν...πόση ώρα.

MANA Εικοσιέξι, εικοσιεφτά...εικοσιοχτώ...

KOPH Θα στα πάρω και θα τα πετάξω όσο φτάνω πιο μακριά.

MANA Τριανταπέντε...τριανταέξι...τριανταεφτά...

KOPH Ούτε γεννάνε...ούτε λιγοστεύουν. Φτάνει, σου λέω.

MANA Είδες τι μούχεις κάνει; Πάλι μ'έκανες να τα χάσω.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Δεν μας άφηνες, σαν συνηθίσαμε μια χαρά ο ένας τον άλλο!
 ΚΟΡΗ Δεν μπορώ να την ακούω. Λιώνω που την ακούω. Δώσε μου τα, σε παρακαλώ. Δώσε μου τα να τα φυλάξω. Κι αύριο πάλι τα ξαναμετράς. Σε παρακαλώ...σε παρακαλώ...χώμα να πιάνεις και χρυσάφι να γίνεται. Τι λέω...τά'χω χάσει από τη νύστα και την κούραση. Δώσε μου τα σε παρακαλώ...
 MANA Εντάξει. Αφού σ'ενοχλώ, θα τα φυλάξω κάτω από το μαξιλάρι μου κι αύριο τα μετρώ. Τι να κάνω. Ο φρόνιμος γίνεται του τρελλού γαϊδούρι.
 ΚΟΡΗ Είμαι και τρελλή τώρα. Φχαριστώ.
 MANA Ο φρόνιμος αναγκαστικά τα βάζει κάτω για να περάσει. Τι να κάνω. Να τα φυλάξω...να τα φυλάξω..
 ΚΟΡΗ Φύλαξέ τα...φύλαξέ τα. Που τρισκατάρατος νάναι αυτός που τ'ανακάλυψε.
 MANA *(Τα βάζει κάτω από το μαξιλάρι της και ξαπλώνει)* 'Ονειρα γλυκά.
 ΚΟΡΗ Αμήν, θεέ μου.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Λες να κουράστηκε επί τέλους;
 ΚΟΡΗ Αν είναι θέλημα θεού! Θαυμάζω την αντοχή της. Πόσες ώρες να μετρά.... πόσες ώρες να δουλεύουν και τα χέρια και η γλώσσα της!
 ΓΑΜΠΡΟΣ Σσοσ, σαν να κοιμάται.
 ΚΟΡΗ Δόξα σοι ο θεός...δόξα σοι ο θεός. *(Κάνει το σταυρό της)*
 ΓΑΜΠΡΟΣ Προχώρα σιγά σιγά στις μύτες των ποδιών σου, μην την ξυπνήσουμε.
 ΚΟΡΗ Να την σκεπάσω λίγο με την κουβέρτα, γιατί θα ξεπαγιάσει από την πρωινή υγρασία.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Απαλά...απαλά...
 ΚΟΡΗ 'Όταν κοιμάται δεν έχει καλύτερή της. Κοίτα τι ήσυχα που κοιμάται. Σαν νάναι πεθαμένη. Από τότε που θυμάμαι, έτσι ήσυχος είναι ο ύπνος της.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Ο θεός να δώσει να τον τραβήσει ως το πρωί.
 ΚΟΡΗ Καλά λένε, πως άμα γεράσει ο άνθρωπος ξαναγίνεται παιδί. Κοίτα την. Και τα παιδιά δεν είναι το ίδιο; Όσο είναι ξύπνια σε βασανίζουν. Αν δεν κοιμηθούν, δεν βρίσκεις ησυχία. Κάνε, θεέ μου, να κοιμηθεί, να ησυχάσουμε κι εμείς που δεν αντέχουμε άλλο.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Θέλουμε δε θέλουμε θ'αντέξουμε. Τι να κάνουμε;
 ΚΟΡΗ Θ'αντέξουμε . Τι να κάνουμε; Μόνο να περάσει, θεέ μου, αυτή η νύχτα, που είμαστε ξεθεωμένοι από την κούραση.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Θ'αντέξουμε. Μια μέρα θά'ρτει κι η δική μας η σειρά. Κατά πως θα φροντίσουμε μεις τους γονιούς μας έτσι θα φροντίσουν κι εμάς τα παιδιά μας.

KOPH Μακάρι, μα πολύ φοβάμαι, ότι κανένας δεν θα γυρίσει να μας δει. Μόνοι μας θα μείνουμε στο τέλος.

ΓΑΜΠΡΟΣ Τότε να παρακαλās νάναι καλά ο ένας τουλάχιστον από τους δυο, για να φροντίζει τον άλλο.

KOPH Αμήν, θεέ μου. *(Κοιτά ψηλά)* Μη μ' αφήσεις, θεέ μου, να καταντήσω σαν τη μάνα μου. Σε παρακαλώ. Το καλύτερο δώρο που περιμένω να μου κάνεις από δω και πέρα είναι ένας ήσυχος θάνατος. Να μη βασανίζομαι και προ παντός να μη βασανίζω.

ΓΑΜΠΡΟΣ Έλα. Δώσε μου το χέρι σου να πάμε για ύπνο. *(Την πιάνει από το χέρι και ξεκινούν για μέσα)*

MANA *(Συντρομάσσεται)* Παναγία μου, Παναγία μου, Παναγία μου...

KOPH Τι συμβαίνει...τι έπαθες πάλι;

MANA *(Κάνει το σταυρό της)* Κυριελέησον... κυριελέησον...

ΓΑΜΠΡΟΣ Τι έπαθες, κυρά;

MANA Τον είδα στον ύπνο μου.

KOPH Ποιον είδες;

MANA Τον κύρη σου.

KOPH Πότε κοιμήθηκες και πότε είδες κι όνειρο;

MANA Πού βρίσκομαι; Γιατί δεν είμαι στην κάμαρά μου;

KOPH Έτσι αποφάσισες απόψε.

MANA Πάει ώρα που κοιμάμαι;

KOPH Μόλις έκλεισες τα μάτια.

MANA Μη με περιπαίζεις.

KOPH Αλήθεια λέει, κυρά.

MANA Κυριελέησον, σαν να κοιμόμουνα όλη νύχτα.

KOPH Εκεί που λέγαμε, πως τέλειωσε η βάρδια μας!

MANA Τέτοιο ζωντανό όνειρο δεν έχω ξαναδεί. Στεκότανε μπροστά μου ντυμένος με τα γαμπρικά του, με ένα άσπρο λουλούδι στο πέτο. Καλοχτενισμένος και φρεσκοξυρισμένος. Σαν να μυρίστηκα μάλιστα και την κολόνιά του.

KOPH Μυρίστηκες την κολόνιά του!

MANA Ναι.

KOPH Πρώτη φορά μας λες, ότι ο κύρης μου έβαζε κολόνια.

MANA Δεν θυμάσαι καλά. Και κολόνια είχε και λάδι στα μαλλιά του.

KOPH Είχε και λάδι στα μαλλιά του!

MANA Ναι. Και λάμπανε σαν φίδι, που σέρνεται καταμεσήμερα, μέσα στην κάψα του καλοκαιριού. Μου μίλησε και τον άκουσα. Σαν μιλάμε μεταξύ μας, καλή ώρα.

ΓΑΜΠΡΟΣ Και τι σου είπε, κυρά;

MANA Κυριελέησον... κυριελέησον...κυριελέησον. Τόσα χρόνια κι ακόμα με σκέφτεται ο καλός μου. Ξέρετε τι μου είπε;
 ΚΟΡΗ Αν δεν μας πεις, πώς θα μάθουμε;
 MANA Πενήντα χρόνια πεθαμένος κι ακόμα με νοιάζεται ο καλός μου.
 ΚΟΡΗ Τι σου είπε;
 MANA Μακάρι να μας νοιάζονταν οι ζωντανοί, όσο μας νοιάζονται οι νεκροί.
 ΚΟΡΗ Τι σου είπε;
 MANA Ασαχ πάντα τα λόγια του ήταν ευαγγέλιο. Πάντα σοφία έσταζε από το στόμα του.
 ΚΟΡΗ Τι σου είπε;
 MANA (Μικρή παύση) «Εκεί που είσαι, μου είπε, φάε, πιες, απόλαυσε τα αγαθά της ζωής, γιατί εδώ πάνω, ούτε φαΐ έχει ούτε πιτό.»
 ΓΑΜΠΡΟΣ Τι σοφή κουβέντα!
 ΚΟΡΗ Ήταν ανάγκη να ντυθεί γαμπρός, για να σου πει να τρωγοπίνεις;
 ΓΑΜΠΡΟΣ Γυρεύεις να βγάλεις άκρη; Τάχει μπρεδεμένα στο ξύπνιο της, πόσο μάλλον στον ύπνο της!
 MANA Τι στέκεις και με κοιτάς σαν να με βλέπεις για πρώτη φορά;
 ΚΟΡΗ Τι θέλεις να κάνω;
 MANA Να ετοιμάσεις κάτι να φάω.
 ΚΟΡΗ Περίμενε να ξημερώσει για να κάνεις πράξη τα λόγια του. Δεν θα του κακοφανεί.
 MANA Ήταν τόσο αληθινό το όνειρο, που μ'άνοιξε την όρεξη.
 ΚΟΡΗ Θα με πιάσουν τα κλάματα.
 MANA Περαιστικά σου.
 ΚΟΡΗ Τι να φτιάξω; Βραδινό ή πρωινό;
 MANA Ό,τι νομίζεις.
 ΚΟΡΗ Κερί να μου ανάψεις δεν κάθομαι τέτοια ώρα να σου μαγειρέψω. Παρ'το απόφαση.
 MANA Θα μ'αφήσεις νηστικά!
 ΚΟΡΗ Ναι, θα σ'αφήσω νηστικά. Σου κάνει και καλό.
 MANA Αυτό είναι το ευχαριστώ σου για όσα έχω κάνει εγώ για σένα. Δεν πειράζει κόρη μου. Δεν πειράζει. Θάρτεις κι εσύ μια μέρα στην ηλικία μου και θα με θυμηθείς. Γιατί να το ξέρεις. Όλα εδώ πληρώνονται. Κι ό,τι κάνεις ή δεν κάνεις εσύ για τους γονιούς σου θα το βρείς κι εσύ απ' τα παιδιά σου.
 ΚΟΡΗ Θεέ μου, δος μου υπομονή.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Τι θέλεις τέτοια ώρα κυρά;
 MANA Κάτι εύκολο, να μη σας βάζω στον κόπο.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Είναι κρίμα τέτοια ώρα να κάθεται η κόρη σου ν'ανάβει φωτιά.

MANA Όσο γίνεται πιο εύκολο.

ΓΑΜΠΡΟΣ Τέλος πάντων... ν'ανάψω 'γω λίγα ξυλαράκια και να σου φτιάξω ένα χαμομήλι;

MANA Χαμομήλι!

ΓΑΜΠΡΟΣ Κάνει καλό στο στομάχι. Και φέρνει και ύπνο.

MANA Τηγανίστε μου δυο αυγά και δυο λουκάνικα.

ΚΟΡΗ Ξέρεις τι ώρα είναι; Έχεις αίσθηση του χρόνου; Μπορείς να ξεχωρίζεις τη μέρα από τη νύχτα;

MANA Φέρε και δυο φέτες ψωμί.

ΚΟΡΗ Ξεχωρίζεις τον ύπνο από το ξύπνιο; Την ώρα του φαγιού από την ώρα του ύπνου; Καταλαβαίνεις αν πεινάς και πότε είσαι χορτάτη;

MANA Κι ένα τεταρτάκι κοκκινέλι.

ΚΟΡΗ Κοίτα ψηλά. Τ'άστρα λάμπουνε στον ουρανό.

MANA Σε λάδι της ελιάς να τα τηγανίσεις.

ΚΟΡΗ Δεν μπορώ να κρατήσω άλλο τα μάτια μου ανοιχτά.

MANA Κόψε καμιά ντομάτα, κανένα αγγούρι και φέρε και πεντέξι ελιές.

ΚΟΡΗ Θεέ μου, νομίζω ότι θα ξεψυχήσω.

MANA Αλάτι, πιπέρι μη βάλεις. Φέρ'τα να βάλω όσο θέλω. Γιατί σ'αυτό το σπίτι... σαν να λυπάστε να βάλετε αλάτι στο φαΐ. Σαν να λυπάστε ν'αλατίσετε το φαΐ...

ΣΚΗΝΗ

MANA *(Σφογγίζει το πιάτο της με μια φέτα ψωμί. Το τρώει και πίνει και την τελευταία γουλιά κρασί. Κάνει το σταυρό της.)*

Δόξα σοι ο θεός. Φάγαμε κι απόψε. Ως αύριο θα μεριμνήσει πάλι ο Κύριος. Ελένηηηη... Ελένηηηηη.

ΚΟΡΗ *(Κοιμάται σε μια αναπνευστική)* Ναι, ναι, ναι...

MANA Έλα...

ΚΟΡΗ Τι είναι... τι θέλεις;

MANA Πάρε το πιάτο μέσα.

ΚΟΡΗ 'Ασ'το κει. Ήταν ανάγκη να με ξυπνήσεις να το πάρω μέσα;

MANA Αν τ'αφήσω δω, θα το γλίσφουνε οι γάτες.

ΚΟΡΗ *(Παίρνει το πιάτο)* Κι οι γάτες πλάσματα του θεού είναι. 'Ασε που τέτοια ώρα δεν έχει ζωντανό του θεού ξύπνιο. Ούτε γάτα ούτε σκύλο ούτε και ποντικό. Άλλους από μας δεν ακούς κανέναν. Ούτε νυχτερίδες δεν πετάνε τέτοια ώρα.

MANA *(Σφογγίζει τα χείλη της)* Ήταν πολύ ωραία. Καλοτηγανισμένα. Όσο έπρεπε. Επί τέλους. Έστω και στα γεράματα έμαθες να τηγανίζεις.

ΚΟΡΗ Σ'ευχαριστώ πολύ.

MANA Εγώ σ' ευχαριστώ. Τ' απόλαυσα με την ψυχή μου. Σου εύχομαι, κόρη μου, έτσι καλά γεράματα να 'χεις σαν κι εμένα. Κι ό,τι κάνεις για μένα κόρη μου στη βασιλεία των ουρανών να το βρεις.

KOPH Λες να πετύχω στην άλλη ζωή καμιά καλόβολη σαν κι εμένα, που να κάθεται μέσα στα μαύρα μεσάνυχτα να μου τηγανίζει αυγά;

MANA Αν είσαι τόσο τυχερή!

KOPH Αν περιμένω από την τύχη μου, σώθηκα.

MANA 'Εχεις και τις ευχές μου, κόρη μου. 'Εχεις και τις ευχές μου, καλή μου.

KOPH Τότε σώθηκα διπλά.

MANA Θα 'ταν πολύ, αν σε παρακαλούσα να μου ψήσεις κι έναν καφέ;

KOPH Αν πεις τώρα καφέ, θα γεννηθεί ο ήλιος και το μάτι σου θάναι σαν γαρίδα.

MANA Εντάξει. Δεν πειράζει. Να μη σε βάζω στον κόπο. Έλα, βοήθησε με λίγο να γυρίσω στο πλευρό να κοιμηθώ.

KOPH 'Αντε με το καλό... να το δω και να μην το πιστεύω.

MANA 'Έλα κόρη μου. Σταύρωσε πρώτα το μαξιλάρι μου κι ύστερα το μέτωπό μου.

KOPH *(τα σταυρώνει)* Στείλε άγγελον εξ ουρανού θεέ μου, να τη νανουρίσει να κοιμηθεί. Να ησυχάσει και να ησυχάσουμε. Αμήν.

MANA Βοήθησε με να γυρίσω.

KOPH 'Έλα... έλα μπράβο. Βοήθησε κι εσύ λίγο.

MANA Τι να κάνω; Μόνο στο πλευρό μπορώ να κοιμάμαι.

KOPH Βοήθησε λίγο, σου λέω. Σπρώξε λίγο με τον αγκώνα σου.

MANA Ούτε να με γυρίσεις πια δεν καταφέρνεις.

KOPH Είμαι κουρασμένη, αποκαμωμένη, δεν έχω δύναμη.

MANA Δεν είναι από την κούραση που δεν έχεις δύναμη. Είναι που δεν τρως κι έχεις εξασθενήσει.

KOPH Εσύ που καταβροχθίζεις τον αγλέουρα, γιατί δεν μπορείς να γυρίσεις μόνη σου και περιμένεις από μένα να σε γυρίσω;

MANA Εγώ είμαι γριά, κόρη μου. Μπορώ να συγκριθώ εγώ μαζί με σένα την κοπέλλα; *(Ο γαμπρός κοιτά απ' το παράθυρο)*

KOPH Τώρα μόλις μ' έλεγες γριά. Από τη μια στιγμή στην άλλη έγινα κοπέλλα;

MANA Κοπέλλα είσαι.

KOPH 'Όπως σε συμφέρει. Ξανάδες κοπέλλα με εφτά εγγόνια;

MANA Εγώ στην ηλικία σου πετούσα σαν πουλί. Αλλά έτρωγα εγώ. Δεν είμαι σαν κι εσάς τις σημερινές, που φοβάστε μη βάλετε κανένα δράμι παραπάνω.

KOPH 'Αντε, κλείσε τα μάτια σου και το στόμα σου.

MANA Θέλω νερό.

KOPH Θέλεις νερό!

MANA Δροσερό απ' το σταμνί.
ΚΟΡΗ Τώρα που ξάπλωσες το θυμήθηκες;
MANA Το νερό το θυμάσαι, όταν διψάς.
ΚΟΡΗ Ήταν επόμενο. Αυγά και λουκάνικα κι αλάτισμα από πάνω κι ελιές και κρασί... αλίμονο μου. Θα κάνω μονοπάτι από το πήγαινε-έλα, για να σε ξεδιψάσω απόψε.
ΓΑΜΠΡΟΣ Φέρε δίπλα της το σταμνί.
ΚΟΡΗ Δεν της έχω εμπιστοσύνη. Αν σηκωθεί στα σκοτεινά, μπορεί να πέσει και να σπάσει κανένα πόδι, κανένα χέρι, καμιά λεκάνη. Κι εγώ είμαι που θα τραβώ. Προτιμώ να σηκώνομαι κάθε φορά, που θα διψά και θα φωνάζει. Έλα, πιες.
MANA (Πίνει) Σ' ευχαριστώ, αγάπη μου. Τη δροσιά του πάντα να 'χεις.
ΚΟΡΗ Άντε...καλό ξημέρωμα.
MANA Αντώνη μου...
ΓΑΜΠΡΟΣ Ναι, κυρά.
MANA Μια κι είσαι μέσα, να σε βάλω λίγο στον κόπο να μου φέρεις τη βαλίτσα μου.
ΓΑΜΠΡΟΣ Ποια βαλίτσα ;
MANA Μια βαλίτσα έχω ετοιμάσει όλη κι όλη.
ΚΟΡΗ Εεε όχι...έεε όχι! Αυτό πάει πολύ. Αυτό είναι πρωτάκουστο. Είναι τρελλό. Είναι άνω ποταμών.
ΓΑΜΠΡΟΣ Για ποια βαλίτσα λέει;
ΚΟΡΗ Τι θα την κάνεις τώρα τη βαλίτσα;
ΓΑΜΠΡΟΣ Για ποια βαλίτσα λέτε;
MANA Μου μπήκε μια ιδέα.
ΚΟΡΗ Τι ιδέα κατέβασες πάλι;
MANA Ξέρεις πόσες φορές αυτές τις μέρες είδα ποντίκια να τρέχουνε στην κάμαρά μου;
ΚΟΡΗ Θα κάνουνε παρέα με τα τριζόνια.
MANA Λες να τρυπήσανε τη βαλίτσα μου και να μπήκανε μέσα;
ΚΟΡΗ Τρυπήσανε τώρα τα ποντίκια τη βαλίτσα σου και μπήκανε μέσα!
MANA Από τη στιγμή που πέρασε απ' το μυαλό μου, αλίμονο μου. Δεν θα ησυχάσω, αν δεν τη δω.
ΓΑΜΠΡΟΣ Είναι για τη βαλίτσα με τα σάβανά της που λέει;
ΚΟΡΗ Ναι, αν αγαπάς. Για τη βαλίτσα με τα σάβανά της τέτοια ώρα.
ΓΑΜΠΡΟΣ Για όνομα του θεού, κυρά. Άσε να ξημερώσει.
MANA Σε παρακαλώ, Αντώνη μου. Σε παρακαλώ, κόρη μου. Σας παρακαλώ. Θα με φάει τ' αλίμονο, μέχρι να ξημερώσει.
ΚΟΡΗ Την περασμένη βδομάδα την άνοιξες και κοίταξες.

MANA Φαίνεται δεν ξέρεις τι σημαίνει ποντίκια. Έτσι και λιμπίσουν είναι άξια
 σ'ένα βράδι να μην αφήσουν τίποτα.
 ΚΟΡΗ Εκεί που την έχεις φυλαμένη πως μπορούν να την τρυπήσουν τα
 ποντίκια; Για να τρυπήσουν τη βαλίτσα, πρέπει να τρυπήσουν πρώτα το
 μπασούλο, που την έχεις μέσα διπλοκλειδωμένη.
 MANA Το μπασούλο είναι παλιό. Μπορεί να 'χει σαπίσει.
 ΚΟΡΗ Το μπασούλο τό'χε κι η μάνα σου. Έναν αιώνα δεν έχει σαπίσει και
 σάπισε απόψε; *(Πάει μέσα)*
 MANA Σε παρακαλώ. Σας παρακαλώ. Λυπηθείτε με. Κάντε μου το χατήρι.
 Ξέρετε με πόσους κόπους και πόσες θυσίες έχω ράψει αυτά τα ρούχα.
 Σκεφτείτε μόνο πόσα λεφτά ξοδέψατε για να με στείλετε στον 'Αην
 Τάφο. Είναι κρίμα, είναι αμαρτία να αφήσω ρούχα βαφτισμένα στον
 Ιορδάνη να τα φάνε τα ποντίκια. Τι ψυχή θα παραδώσω στο Θεό; Σας
 παρακαλώ...σας παρακαλώ.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Εντάξει, κυρά...εντάξει. Ησύχασε. Θα πάω να στη φέρω.
(Πάει προς την κάμαρα της)
 MANA Την ευχή μου να 'χεις. Στη βασιλεία των ουρανών να τό'βρεις .
 ΚΟΡΗ *(Μασουλώντας)* Τον κατάφερες; 'Ημουνα σίγουρη. Αυτός, βλέπεις, δεν σε
 ξέρει σαν κι εμένα .
 MANA Τρως τέτοια ώρα;
 ΚΟΡΗ Δεν είναι κατάλληλη η ώρα εεε!
 MANA Τι τρως;
 ΚΟΡΗ Λίγο γλυκό έβαλα στο στόμα μου, να κρατηθώ στα πόδια μου.
 MANA Τι γλυκό;
 ΚΟΡΗ Κεράσι.
 MANA Πότε τό'φτιαξες;
 ΚΟΡΗ Μαζί δεν το φτιάξαμε;
 MANA Πότε;
 ΚΟΡΗ Πότε είχαμε κεράσια;
 MANA Το φθινόπωρο.
 ΚΟΡΗ Το φθινόπωρο ωριμάζουν τα κεράσια;
 MANA Το χειμώνα.
 ΚΟΡΗ Μανταρίνια είναι κι ωριμάζουν το χειμώνα;
 MANA Το καλοκαίρι.
 ΚΟΡΗ Τέλος της άνοιξης ωριμάζουν τα κεράσια.
 MANA Έχεις δίκαιο. Την άνοιξη ωριμάζουν τα κεράσια. Συμπάθα με, κόρη μου.
 Στην ηλικία μου τι περιμένεις από μένα; Εγώ δεν θυμάμαι τι
 έχω φάει το μεσημέρι.
 ΚΟΡΗ Πριν από λίγο θυμάσαι τι έχεις φάει;
 MANA Τι έχω φάει!

KOPH Τίποτα.

MANA Εσύ, κόρη μου, κολάζεις Επίσκοπο. Έχω βάλει εγώ από το μεσημέρι έστω και μια μπουκιά στο στόμα μου;

KOPH Με συγχωρείς. Έχω κάνει λάθος.

MANA Έτσι μπράβο. Να παραδέχεσαι τα λάθη σου.

KOPH Τώρα θέλεις γλυκό, να σου φέρω;

MANA Σε βλέπω να το τρως και το λιμπίστηκα.

KOPH Είναι αμαρτία κατά πως λες, να θέλεις και να μην τρως. Τι να κάνω λοιπόν; Μπορώ να γίνω αιτία να αμαρτήσεις; Να σου φέρω και γλυκό.

MANA Στη βασιλεία των ουρανών να τόβρεις κόρη μου.

ΓΑΜΠΡΟΣ (Μπαίνει με τη βαλίτσα) Να την, κυρά. Μια χαρά είναι. Δεν έχει απολύτως τίποτε. Σαν καινούργια φαίνεται.

MANA Να την ανοίξω να δω.

KOPH Είναι γερή, σου λέει. Γιατί να την ανοίξεις;

MANA Εσύ πήγαινε να φέρεις το γλυκό. Αυτή είναι δική μου δουλειά.

KOPH Μην ανοίξεις τώρα τη βαλίτσα.

MANA Πήγαινε εκεί που σ'έχω στείλει εσύ.

KOPH Καλάαααα καλάααα... (Μπαίνει μέσα)

MANA (Ανοίγει τη βαλίτσα και ψάχνει. Βγάζει ένα ζευγάρι κάλτσες σε χρώμα μελιντζανί) Γύρισε κατά κει σε παρακαλώ.

ΓΑΜΠΡΟΣ Τι θα κάνεις, κυρά;

MANA Θα τις φορέσω.

ΓΑΜΠΡΟΣ Γιατί, κυρά;

MANA Μού'χει βάλει την ιδέα η κόρη μου ότι πάχυνα. Λέω λοιπόν να τις δοκιμάσω, να δω αν μου μπαίνουν.

ΓΑΜΠΡΟΣ Κάνε ότι νομίζεις, κυρά. Εγώ δεν αντέχω άλλο. Θα πάω να κοιμηθώ.

MANA Να πας στο καλό. Καληνύχτα, γιε μου. (Τις φορά. Βγάζει μετά ένα άσπρο μεσοφόρι με έναν τεράστιο σταυρό από πάνω ως κάτω και το φορά)

KOPH (Μπαίνει με το γλυκό) Κυριελέησον, κυριελέησον, κυριελέησον.

MANA Φάντασμα βλέπεις και σταυροκοπιέσαι;

KOPH Γι αυτό ήθελες τη βαλίτσα; Να δοκιμάσεις τα νεκρικά σου;

MANA Εσύ φταις, που μού'βαλες την ιδέα ότι πάχυνα.

KOPH Γιατί δεν το'πες λοιπόν από την αρχή, παρά βρήκες αφορμή τα ποντίκια;

MANA Αν έλεγα πως θέλω να τα δοκιμάσω, δεν θα τον άφηνες να μου τη φέρει.

KOPH Βγάλ'τα αμέσως και βάλ'τα μέσα στη βαλίτσα.

MANA Φέρε μου το γλυκό και πήγαινε κι εσύ να κοιμηθείς, σαν έκανε κι ο άντρας σου. Να μη σας ενοχλώ.

KOPH Βγάλ'τα αμέσως, σου λέω.

MANA Φέρε μου το γλυκό και πήγαινε μέσα, για να μην ξυπνήσουμε τη
 γειτονιά με τις φωνές μας.
 ΚΟΡΗ Τι σ'έπιασε τώρα δεν μου λες;
 MANA Δεν δικαιούμαι;
 ΚΟΡΗ Θα πας σε γάμο ή σε πανηγύρι και θέλεις ν'αρέσεις;
 MANA Ναι.
 ΚΟΡΗ Μέσα στο φέρετρο θα σε βάλουνε μ'αυτά. Δεν έχει σημασία πως
 θα μοιάζεις .
 MANA 'Ετσι νομίζεις.
 ΚΟΡΗ Ποιος κοιτά τη στολή του πεθαμένου;
 MANA 'Ολοι.
 ΚΟΡΗ Κανείς . 'Ολοι κοιτάνε το πρόσωπό του. Αν είναι ήρεμος. Αν είχε ήσυχο
 θάνατο. Γιατί αυτό είναι που έχει σημασία. Δεν έχουν σημασία τα ρούχα
 και τα στολίδια του.
 MANA Θέλω να με δει όμορφη ο κύρης σου, σαν με συναντήσει.
 ΚΟΡΗ Στον άλλο κόσμο!
 MANA Ναι.
 ΚΟΡΗ Και θα πας με τα ρούχα στον άλλο κόσμο!
 MANA Ναι.
 ΚΟΡΗ Θα λιώσουνε. Θα γίνουνε χώμα. Τίποτε δεν θα μείνει.
 MANA 'Έχει κανένας γυρίσει πίσω για να μας πει πώς πάνε οι άνθρωποι στον
 άλλο κόσμο; Αν είναι ντυμένοι ή γυμνοί;
 ΚΟΡΗ Είναι παράλογο, είναι τρελλό αυτό που λες.
 MANA Βγάλε με και τρελλή τώρα.
 ΚΟΡΗ Θυμάσαι που πήγαμε και θάψαμε πριν τρεις μήνες την ξαδέλφη σου την
 Ελπινίκη;
 MANA 'Έχει πεθάνει η Ελπινίκη;
 ΚΟΡΗ Ο τάφος π'ανοίξανε για να τη βάλουνε, μόνο κόκκαλα είχε από τους
 προηγούμενους νεκρούς. 'Ολα τ'άλλα είχανε λιώσει. Και τα ρούχα και
 τα παπούτσια και τα στολίδια.
 MANA Δεν λιώσανε. Τα πήρανε μαζί τους.
 ΚΟΡΗ Γιατί δεν πήραν και τα κόκκαλά τους.
 MANA (Σιωπή) Σίγουρα έχει πεθάνει η Ελπινίκη;
 ΚΟΡΗ Μαζί δεν πήγαμε, μάνα, στην κηδεία;
 MANA Δεν θυμάμαι καθόλου.
 ΚΟΡΗ Την ερχόμενη Κυριακή είναι το μνημόσυνό της. Τρεις μήνες από το
 θάνατό της.
 MANA Την καλή μου την Ελπινίκη. Ήταν πολύ καλή γυναίκα. Τίμια και
 προκομμένη. Και πέθανε μικρή η καημένη. Μόλις θάχει πατήσει τα
 ογδόντα. Θα πας, καλή μου, στο μνημόσυνό της;

KOPH Θα πάω. Πρέπει να πάω.
 MANA *(Ψευτοκλαίοντας)* Την καλή μου την Ελπινίκη. Βασανίστηκε πολύ στη ζωή της μ' εκείνο τον τρελλό που έσμιξε. Μου είχε λείψει πολύ θυμάμαι, τότε που τον παντρεύτηκε και την πήρε στο χωριό του. Σε παρακαλώ αγάπη μου. Μια και θα πας στο μνημόσυνό της, φέρε μου μια οκά ψάρια.

KOPH Να σου φέρω μια οκά ψάρια!
 MANA Αν θυμάμαι καλά, ψαράς είναι ο άντρας της.
 KOPH Αντί να μου ζητήσεις να ανάψω ένα κερί στον τάφο της, θέλεις να σου φέρω ψάρια! Έτσι τιμάς τους νεκρούς;
 MANA Όταν έθαβα εγώ τους δικούς μου, κανένας δεν με νοιάστηκε.
 KOPH Κι εκείνη δική σου ήταν.
 MANA Δικοί σου είναι μόνο εκείνοι που βγαίνουν από τα σπλάχνα σου.
 KOPH Τότε γιατί πενθείς τον κόρη μου εξήντα χρόνια;
 MANA Κι ο κόρης σου σπλάχνο μου ήταν. “Και έσονται οι δύο εις σάρκαν μία”. Τ' ακούς στην εκκλησιά, όμως δεν τα βελονιάζεις.
 KOPH Έκου να σου πω... Να το γλυκό κι ό,τι θέλεις κάνε. *(Φεύγει)*
 MANA Φχαριστώ. Στη βασιλεία των ουρανών να το βρεις. *(Τρώει το γλυκό. Βγάζει ένα νυφικό από τη βαλίτσα και το φορά. Έπειτα βγάζει τα παπούτσια της και τα φορά. Ύστερα ένα μαντήλι μελιντζανί. Το φορά. Κι από πάνω φορά και τα στέφανά της. Πάει πάνω κάτω. Πιάνει το στήθος της. Κοιτάζει μέσα στη βαλίτσα. Φωνάζει)* Ελένηρη, Ελένηρη, Ελένηρη.
 KOPH *(Από το παράθυρο)* Τι θέλεις πάλι;
 MANA Λείπουνε τα σουτιέν.
 KOPH Τα σουτιέν!
 MANA Ναι.
 KOPH Είσαι σίγουρη ότι είχες βάλει και σουτιέν μέσα στη βαλίτσα σου;
 MANA Ναι.
 KOPH Τα κεράσια δεν θυμάσαι πότε ωριμάζουν. Τι λέω! Δεν θυμάσαι τι έχεις φάει πριν από λίγο. Και θυμάσαι, αν έχεις βάλει σουτιέν μέσα στα σάβανά σου!
 MANA Ναι. Θυμάμαι.
 KOPH Όταν είχες ετοιμάσει τα σάβανά σου, είχες τα λογικά σου. Και γνώριζες ότι τα σουτιέν είναι περιττά. Τώρα τα σκέφτηκες. Τώρα κατέβασες την ιδέα. Ποτέ δεν είχες σουτιέν μέσα στη βαλίτσα.
 MANA Δεν ξέρω εγώ και ξέρεις εσύ;
 KOPH Τότε ψάξε να τα βρεις.
 MANA Δεν είναι δω. Έχουνε χαθεί.
 KOPH Τι να σου κάνω;
 MANA Ψάξε στο ερμάρι να τα βρεις.
 KOPH Μέσα στα σκοτεινά!

MANA Πιάσε μια λάμπα...ένα κερί.
 ΚΟΡΗ Δεν υπάρχουνε σουτιέν δικά σου μέσα στο σπίτι. Ξέρεις πόσα χρόνια πάνε να φορέσεις σουτιέν; Και γιατί να φορέσεις; Για να αρέσεις; Για να φαίνεται πως έχεις στητό στήθος; Εγώ έτσι σε θυμάμαι. Το στήθος σου να κρέμεται ως τον αφαλό σου.
 MANA Το δικό σου είναι που κρέμεται ως τ'αφάλι σου.
 ΚΟΡΗ Εγώ, ναι. Το παραδέχομαι. Εσύ είσαι, που ξαφνικά θέλεις να φαίνεσαι μπεμπέκα.
 MANA 'Όσο ζει το πλάσμα πρέπει να σέβεται,να εχτιμά τον εαυτό του. Να τον έχει σε υπόληψη.
 ΚΟΡΗ Και να μην κατουράει πάνω του.
 MANA Ποιος κατουρά πάνω του;
 ΚΟΡΗ Εγώ.
 MANA Πρώτη φορά μου το λες.
 ΚΟΡΗ Είναι για να μη σε μαραζώνω.
 MANA Εγώ, που είμαι μάνα σου, δοξάζω το θεό μου, δεν θυμάμαι να μου'χει φύγει ποτέ ούτε σταγόνα.
 ΚΟΡΗ Θα με τρελλάνεις εσύ εμένα.
 MANA Γιατί, κόρη μου;
 ΚΟΡΗ Ξέρεις πόσα πανιά σου πλένω κάθε μέρα;
 MANA Είπες πανιά;
 ΚΟΡΗ Ναι, είπα πανιά.
 MANA Φέρε μου ένα πανί καθαρό.
 ΚΟΡΗ Τι να το κάνεις;
 MANA 'Ένα άσπρο καθαρό πανί και λίγη δαντέλα.
 ΚΟΡΗ Τι να τα κάνεις;
 MANA 'Ένα ψαλίδι, ένα βελόνι και κλωστή.
 ΚΟΡΗ Τι να τα κάνεις;
 MANA Θα ράψω σουτιέν.
 ΚΟΡΗ Θα ράψεις σουτιέν!
 MANA Ναι.
 ΚΟΡΗ Μέσα στα άγρια μεσάνυχτα,στο φως της λάμπας!
 MANA Ναι.
 ΚΟΡΗ Ογδονταπέντε χρονών γυναίκα.
 MANA Ογδονταπέντε!
 ΚΟΡΗ Με συγχωρείς. Ογδοντατεσσάρων χρονών κι εννιά μηνών.
 MANA 'Άμα αναγκαστείς να πεις τα χρόνια σου, κόβεις. 'Άμα λες τα χρόνια των άλλων προσθέτεις.
 ΚΟΡΗ Τέλος πάντων. Τώρα δεν είναι αυτό το πρόβλημά μας. Ξάπλωσε, κοιμήσου.

MANA Φέρε μου αυτά που σου ζήτησα.
 ΚΟΡΗ Δεν θα είσαι στητή. Ξαπλωμένη ανάσκελα θα είσαι μέσα στο φέρετρο.
 Δεν χρειάζεσαι σουτιέν. Τι να τα κάνεις;
 MANA Τα θέλω για κεί που θα πάω.
 ΚΟΡΗ Θα πάρεις και τα σουτιέν στον άλλο κόσμο που θα πας;
 MANA Ναι.
 ΚΟΡΗ Εγώ είμαι η τρελλή, που κάθομαι να ξηγηθώ μαζί σου.
 MANA Κι εγώ παρομοίως.
 ΚΟΡΗ Θα πάω να στα φέρω κι αν θέλεις βγάλε τα μάτια σου, ώσπου να ξημερώσει. Μ'έχεις κολάσει σήμερα.
 ΣΚΗΝΗ
 MANA *(Δοκιμάζει τα σουτιέν που έχει ράψει, φορώντας τα πάνω από τα ρούχα. Προσπαθεί να δέσει τα λουριά μπροστά και πίσω. Δεν τα καταφέρνει.)*
 Ελένηρηρη...Ελένηρηρη... *(Δοκιμάζει και πάλι)* Ελένηρηρη...Ελένηρηρηρη
 ΚΟΡΗ *(Από το παράθυρο. Μισοκοιμισμένη)* Τι θέλεις;
 MANA 'Ελα, βοήθησε με.
 ΚΟΡΗ *(Μπαίνει παραπατώντας. Της δένει τα λουριά και φεύγει)*
 MANA *(Αφού πάρει κάποιες πόζες, λύνει τα λουριά και βγάζει τα σουτιέν)* Κανέννας δεν νοιάζεται για κανέναν πια. Πως κατάντησε, θεέ μου, ο κόσμος. 'Ετσι κάναμε μεις για τους γονιούς μας; Εμείς θυσιαστήκαμε για κείνους. *(Ξαπλώνει.)* Αυτά τα τριζόνια, θεέ μου. Δεν λένε να ησυχάσουν. Κάνε τα, θεέ μου, να σκάσουν. Κάνε τα, θεέ μου, κάνε τα, θεέ μου... *(Ένας κόκορας ακούεται απο μακριά).*
 ΣΚΗΝΗ
(Απόγευμα της άλλης μέρας. Κάθονται κι οι τρεις στην αυλή και πίνουν καφέ)
 MANA Ποιος θα πάει να με πάρει;
 ΚΟΡΗ Εγώ θα πάω. Ποιος άλλος;
 MANA Γιατί δεν έρχεται εκείνη να με πάρει;
 ΚΟΡΗ 'Εχει δουλειές.
 MANA 'Ετσι σου είπε;
 ΚΟΡΗ Δεν χρειάζεται να μου το πει. Το βλέπω.
 MANA Τόσες δουλειές, που δεν μπορεί να θυσιάσει λίγη ώρα, για να πάρει τη μάνα της στο σπίτι της;
 ΚΟΡΗ Λίγη ώρα! Θα δύσει ο ήλιος, μέχρι να πάμε κούτσα κούτσα.
 MANA 'Επρεπε να σκεφτεί, πως έχω να πάω από το Πάσχα στο σπίτι της.
 ΚΟΡΗ 'Ερχεται και σε βλέπει. Το ίδιο είναι.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Γιατί δεν πάτε με το γαϊδούρι;
 ΚΟΡΗ Μιλάς σοβαρά; Μπορεί ν' ανεβεί στο γαϊδούρι;
 ΓΑΜΠΡΟΣ Θα δυσκολευτείς, γριά, να πας στο σπίτι της Μαρίας. Είναι κι ανήφορο.

MANA Ο θεός θα βοηθήσει.

ΓΑΜΠΡΟΣ Μείνε εδώ στο σπίτι σου, όπως έχεις συνηθίσει.

MANA Δεν τα αντέχω άλλο.

ΓΑΜΠΡΟΣ Δεν είναι το σπίτι που φταίει. Κατάλαβέ το. Και στο σπίτι της Μαρίας θ' ακούς τριζόνια και να με θυμηθείς.

MANA Αν τ' ακούσω, θα σε θυμηθώ.

ΓΑΜΠΡΟΣ Θα ταλαιπωρηθείς άδικα.

ΚΟΡΗ Φτάνει πια. Από το πρωί το συζητάμε και δεν αλλάζει γνώμη. Αφού θέλει να πάει στο σπίτι της Μαρίας, να πάει. 'Αμα το δει μόνη της, πως δεν είναι το σπίτι που φταίει, μπορεί ν' αλλάξει γνώμη.

MANA Ετοιμάσες τη βαλίτσα μου;

ΚΟΡΗ Τι να την κάνεις τη βαλίτσα; Δεν θα πας να εγκατασταθείς μόνιμα στη Μαρία.

MANA Αυτό είναι το σωστό και το δίκαιο. Πόσα χρόνια να με φροντίζεις εσύ; Κι εκείνη παιδί μου είναι. Κι εκείνη βύζαξε από το γάλα μου.

ΚΟΡΗ Είναι γι αυτό που θέλεις να φύγεις;

MANA Τα τριζόνια είναι η αιτία.

ΚΟΡΗ Τότε να πας απόψε κι αν δεν ακούς τριζόνια στο σπίτι της Μαρίας, υπόσχομαι να σου κουβαλήσω αύριο εκεί όλο το νοικοκυριό σου.

MANA Κάνε το σταυρό σου και ξεκίνα.

ΚΟΡΗ Πάρε το μπαστούνι σου και δώσε μου το χέρι .

(Την πιάνει από το χέρι και φεύγουν. Ο Γαμπρός τις βοηθά)

ΣΚΗΝΗ

(Πρωί της άλλης μέρας. Πίνουν καφέ πάλι)

MANA Η Μαρία είναι τρία χρόνια μεγαλύτερη από την Αντιγόνη.

ΚΟΡΗ Κι η Αντιγόνη τρία χρόνια μεγαλύτερη από μένα.

MANA Περνάτε τρία χρόνια η μια την άλλη. Ξέρετε όμως το γιατί;

ΓΑΜΠΡΟΣ Ναι, κυρά. Το ξέρουμε. Μας τό'χεις πει.

ΚΟΡΗ Μας τό'χεις πει εκατό χιλιάδες φορές.

MANA 'Όσον καιρό σας θήλαζα, δεν έμενα έγγυος. Σας θήλαζα λοιπόν κι εγώ μέχρι που δεν άντεχα τις δαγκωματιές σας στο στήθος μου. Ξύλο που φάγατε για κείνες τις δαγκωματιές.

ΚΟΡΗ Είναι το πρώτο που θυμάμαι.

MANA Τι να κάνω; Αν δεν πρόσεχα, κάθε χρόνο θα γεννοβολούσα.

ΚΟΡΗ Κάλιο να γεννοβολούσες παρά να μας δέρνεις.

MANA *(Σιωπή)* Η Αντιγόνη όμως άργησε να παντρευτεί. Η Μαρία δεκαοχτώ χρονών παντρεύτηκε. Η Αντιγόνη έγινε εικοσιπέντε να παντρευτεί.

ΚΟΡΗ Στα εικοσιδύο της παντρεύτηκε.

MANA Στα εικοσιπέντε.

ΓΑΜΠΡΟΣ Έχει δίκαιο η Ελένη, κυρά.

ΚΟΡΗ Αν παντρευόταν στα εικοσιπέντε, θα παντρευόταν μετά από μένα. Εγώ παντρεύτηκα στα είκοσί μου κι ο γάμος μου έγινε ένα χρόνο μετά το δικό της. Άρα η Αντιγόνη παντρεύτηκε στα εικοσιδύο της.

ΜΑΝΑ Δεν καταλαβαίνω εγώ αυτούς τους λογαριασμούς. Εγώ λέω αυτό που θυμάμαι.

ΚΟΡΗ Δεν θυμάσαι καλά.

ΓΑΜΠΡΟΣ Δεν έχει σημασία τώρα.

ΜΑΝΑ *(Σιωπή)* Τρία χρόνια που είναι μεγαλύτερη η Μαρία από την Αντιγόνη και επτά χρόνια η διαφορά μεταξύ του γάμου της μιας από την άλλη μας κάνουν δέκα. Τα σπίτια τους, θυμάμαι καλά, τα χτίσαμε ένα χρόνο προτού παντρευτούν. Και της μιας και της άλλης. Άρα το σπίτι της Αντιγόνης το χτίσαμε δέκα χρόνια μετά το σπίτι της Μαρίας.

ΓΑΜΠΡΟΣ Μπράβο συλλογισμό.

ΚΟΡΗ Περίμενε να δεις, που θα καταλήξει!

ΜΑΝΑ Άρα το σπίτι της Αντιγόνης είναι κατά δέκα χρόνια νεότερο από το σπίτι της Μαρίας. Το χτίσαμε και με καλύτερα υλικά, γιατί ο κόσμος προοδεύει. Χτίσαμε τις πέτρες με ασβέστη αντί με πηλό. Εγώ η ίδια βοηθούσα στο ζύμωμά του. Το σπίτι της Αντιγόνης είναι γερό, είναι στερεό. Δεν περνάνε εύκολα τους τοίχους τα τριζόνια, όπως περνάνε στο δικό μου και στο σπίτι της Μαρίας.

ΚΟΡΗ Κατάλαβες τώρα πού ήθελε να καταλήξει!

ΣΚΗΝΗ

(Ο γαμπρός χύνει στη χούφτα της κόρης οινόπνευμα από ένα μπουκάλι. Η κόρη τρίβει στους καρπούς τα χέρια της μάνας, που είναι ξαπλωμένη στην αναπαυτική)

ΚΟΡΗ Ησύχασε... ησύχασε. Δεν είναι τίποτα. Θα περάσει.

ΜΑΝΑ Δεν μπορώ να αναπνεύσω. Δυσκολεόμαι. Κοίτα το στήθος μου. Ανεβοκατεβαίνει!

ΓΑΜΠΡΟΣ Θα περάσει, κυρά. Όλοι το παθαίνουμε.

ΜΑΝΑ Δεν τό'χω ξαναπάθει εγώ.

ΚΟΡΗ Ταλαιπωρήθηκες. Γι αυτό. Τρεις νύχτες έξω από το κρεβάτι σου δεν είναι μικρή ταλαιπωρία.

ΜΑΝΑ Κι οι αδερφές σου σε κρεβάτι με κοίμησαν. Κρεβάτι μαλακό με καθαρά σεντόνια. Δεν με κοίμησαν στην αυλή.

ΓΑΜΠΡΟΣ Κανένα κρεβάτι δεν σε αναπαύει σαν το δικό σου. Ας είναι και βασιλικό.

ΜΑΝΑ Δεν με κοίμησαν κάτω από τ'άστρα.

ΚΟΡΗ Κοιμήθηκες εδώ κάτω από τ'άστρα, πριν πας να κοιμηθείς στις αδερφές μου. Και σου τό'λεγα εγώ ότι θα αρρωστήσεις. Σου τό'λεγα ότι η υγρασία

της νύχτας δεν είναι παίξε γέλασε , ότι σου τρυπάει το κόκκαλο, ότι θα σε πειράξει. Θυμάσαι που σου τό'λεγα. Δεν θυμάσαι;

MANA Δεν κοιμήθηκα ποτέ κάτω από τ'άστρα.

KOPH Κοιμήθηκες και μάλιστα ξεσκεπάστη. Και σε παρακαλούσα γω να ρίξεις τουλάχιστο μια κουβέρτα πάνω σου. Και να το αποτέλεσμα.

MANA Από παιδί παρακαλούσα, να μ'αφήνουν να κοιμάμαι κάτω από τ'άστρα. Καλοτύχιζα τα ζώα που κοιμόνταν έξω στην αυλή κάτω από τ'άστρα. Που κοιμόνταν πάνω στις στέγες κάτω από τ'άστρα. Γιατί τα ζώα να μπορούν κι εμείς να μη μπορούμε; Τα ζώα είναι τα μόνα πια που χαίρονται τη φύση.

ΓΑΜΠΡΟΣ Παραμιλάει.

KOPH Σςςςςς...

MANA Θέλω να κοιμηθώ κάτω από τ'άστρα με μια πέτρα μαξιλάρι. Κάτω από ένα πεύκο, μιαν ελιά, μια χαρουπιά, καταμεσίς του κάμπου. Μ'αρέσουν τα δέντρα τα μοναχικά. Θέλω να κοιμηθώ σ'ένα κλαδί σαν νά'μουνα πουλί. Θέλω να κοιμηθώ δίπλα στο ποτάμι με τις πικροδάφνες. Δίπλα στη θάλασσα με τα πόδια στο κύμα. Η θάλασσα έχει σύνορο το στάρι κι είναι καιρός του θερισμού. Ο ήλιος μού καίει την πλάτη, καθώς σέρνομαι σκυφή στα στάχια. Θέλω να βρέξω τα πόδια μου στο κύμα. Να πάρω μιαν ανάσα, λίγη δροσιά. Δεν θα μπω στη θάλασσα. Να περπατήσω μόνο εκεί που φιλά το κύμα την ακτή. Όχι όχι ...δεν προλαβαίνουμε το θερισμό.

ΓΑΜΠΡΟΣ Τι λέει;

KOPH Σςςςςς.

MANA Γιατί πάντα κάτι να με κνηγά; Γιατί πάντα κάτι να'χω να προλάβω; Θέλω να παίξω...να παίξω...να παίξω. Ένα παιχνίδι είναι η ζωή κι αλίμονο...δεν τό'χα καταλάβει. (Μικρή σιωπή). Το κλαδί του σκίνου ήταν πλαϊνό κι ευλύγιστο, μα σήκωνε το βάρος μου. Θα'μουν δεν θα'μουν πέντε χρονών κι ανάλαφρη σαν πούπουλο. Μόνη σαν ελεύθερο πουλί. Η πρώτη και πιο γλυκιά ανάμνηση. Όπως κάθομαι και κουνιέμαι πάνω κάτω, νιώθω να πετάω στον αέρα. Σαν να'χω φτερά. Χάνω την αίσθηση του βάρους, του τόπου και του χρόνου. Πετώ ελεύθερη, ελεύθερη, ελεύθερη. Πρώτη μου και στερνή ελευθερία. (Αναπνέει βαρεια) Θέλω να πετάξω. Θέλω να ζήσω ελεύθερη. Τίποτα δεν με κρατά στη γη. Ούτε ένα κλαδί από σκίνο, ούτε μια βέργα λιγαριάς, ούτε μια πικροδάφνη στην ακροποταμιά. Ούτε μια καλαμιά στο φύσημα του αέρα. Ούτε ένα ρυάκι, μια ζωντανή πηγή, ένα κρίνο στην άμμο, ένα γαρίφαλο στη στέγη, ένα παιδικό χαμόγελο. Ούτε ένα κοίταγμα συμπόνιας...

KOPH Κοίτα με στα μάτια.

MANA Ούτε ένα κοίταγμα γλυκό.

ΚΟΡΗ Κοίτα με.
 ΜΑΝΑ Σε κούρασα, καλή μου.
 ΚΟΡΗ "Όχι.
 ΜΑΝΑ Σε πίκρανα, καλή μου.
 ΚΟΡΗ 'Όχι. Μη με κοιτάς πικρά που σε φροντίζω
 την πίκρα μου είναι που ποντίζω
 και με ανθόνερο τα πάθη μου ραντίζω,
 όταν σε βλέπω, σε κοιτάζω και σ'αγγίζω.
 ΜΑΝΑ Που είναι βέργες μου; Που είναι τα κλαδιά μου;
 ΚΟΡΗ Μη με κοιτάς πικρά που σε κοιτάζω,
 την πίκρα μου είναι που αδειάζω
 και βάλσαμο στον πόνο μου σταλάζω
 όταν σε πλένω, σε χτενίζω και σ'αλλάζω.
 ΜΑΝΑ Που είναι τα εγγόνια μου, που είναι τα παιδιά μου;
 ΚΟΡΗ Μη με κοιτάς πικρά, γιατί δακρύζω
 την πίκρα μου είναι που σκορπίζω.
 Μόνο η αγάπη σου με κάνει να ελπίζω
 και τη ζωή μου την πικρή να ξεπικρίζω.
 ΜΑΝΑ Γέννησα τρεις. Που είναι τουλάχιστον οι άλλες δύο;
 ΚΟΡΗ Τους μήνυσα να'ρθουν.
 ΜΑΝΑ Γιατί να θέλουν μήνυμα; Δεν τό'χαν καταλάβει;
 ΓΑΜΠΡΟΣ Τι να καταλάβουν, κυρά;
 ΜΑΝΑ Φεύγω.
 ΚΟΡΗ-
 ΓΑΜΠΡΟΣ 'Όχιιι.
 ΜΑΝΑ Πάει καιρός που έπρεπε να φύγω.
 ΚΟΡΗ-
 ΓΑΜΠΡΟΣ 'Όχιιι.
 ΜΑΝΑ Ας γίνει το θέλημά του.
 ΚΟΡΗ Έχεις καιρό ακόμα.
 ΜΑΝΑ Σ'ευχαριστώ, θεέ μου, και για την τελευταία ηλιαχτίδα, το τελευταίο
 θρόϊσμα, την τελευταία σταγόνα της βροχής. Σ'ευχαριστώ, θεέ μου, και
 για την τελευταία μου ανάσα. Σας αγαπώ...σας αγαπώ....σας αγαπώ....
 (Ξεψυχά)
 ΚΟΡΗ (Της κλείνει τα μάτια) Μάνα μου...μάνα μου...μάνα μου. Τό'νωσες, μάνα
 μου. Το μάντεψες, μάνα μου. Ώστε αφορμή ήταν τα τριζόνια, μάνα μου!
 Αφορμή για να γυρίσεις να μας δεις από κοντά πριν φύγεις ήταν τα
 τριζόνια, μάνα μου.
 ΓΑΜΠΡΟΣ Έλα ...καλή μου.

ΚΟΡΗ Μάνα μου...καλή μου μάνα. Κρεμόσουν από τα μάτια μου κι εγώ σε κοιτάζα σαν όλα τ'άλλα τα κοινά. Κρεμόσουν από τα χείλη μου και σου'λεγα μόνο τα καθημερινά. Κρεμόσουν από τα χέρια μου και σ'άγγιζα μόνο όταν με χρειαζόσουν.

ΓΑΜΠΡΟΣ Έκανες το καλύτερο που μπορούσες, καλή μου.

ΚΟΡΗ Με κοιτάζεις και μ'έλουζες με φως και δεν είχα ματιά να φωτιστώ.

ΓΑΜΠΡΟΣ Θα κρυώσει και θα δυσκολευτούμε να την ετοιμάσουμε, αγάπη μου.

ΚΟΡΗ Είχες το χέρι απλωμένο και ζεστό και δεν είχα τη φρονιμάδα να πιαστώ.

ΓΑΜΠΡΟΣ Πρέπει να τη ντύσουμε όσο είναι ζεστή, καλή μου.

ΚΟΡΗ Τώρα που φεύγεις και μένω μόνη, τα βλέπω όλα καθαρά σαν το παρθένο χιόνι.

ΓΑΜΠΡΟΣ Πρέπει να φέρω τη βαλίτσα της, αγάπη μου. Πρέπει. *(Φεύγει)*

ΚΟΡΗ Θέλω να το ξέρεις, μάνα μου. Ούτε σπυρί δεν χάθηκε απ'τη σοπορά σου. Κι αν πέταξες, με πήρες στα φτερά σου. Τα χέρια σου θα εικονίσω και θα τα φιλώ. Κι εύχομαι να μπορούσα να σου πω, πως όση αγάπη σκόρπισες τόσο σε αγαπώ. Και το θεό παρακαλώ και τό'χω πόθο, να νιώθεις εκεί που βρίσκεσαι αυτό που νιώθω.

ΓΑΜΠΡΟΣ *(Μπαίνει με τη βαλίτσα)* Έλα, καλή μου. Όσο είναι ακόμα ζεστή.

ΚΟΡΗ Σαν φυλαχτό θα κρατώ τα λόγια σου, μάνα μου. Γιατί, μ'όλα που έχω δει κι όλα που έχω ακούσει κι όλα που έχω μάθει, μόνο στα λόγια και στα έργα σου ακουμπώ στην κάθε ανησυχία, στην κάθε δυσκολία στο κάθε βήμα μου. Μάνα μου...μάνα μου....μάνα μου... μάνα μου... *(Ανοίγουν τη βαλίτσα κι αρχίζουν να τη ντύνουν)*

ΤΕΛΟΣ